

О.Панічева

ДИКТАНТИ НА УРОКАХ СОЛЬФЕДЖІО

*(одноголосся,
двоголосся,
триголосся)*

**з поступовими
інтонаційними
та ритмічними
ускладненнями**

Навчальний посібник
для закладів
мистецької
освіти

О.Панічева

ДИКТАНТИ НА УРОКАХ СОЛЬФЕДЖІО

з поступовими інтонаційними
та ритмічними ускладненнями

(одноголосся, двоголосся, триголосся)

Навчальний посібник для
закладів мистецької освіти

2025

УДК 784.9(07)

П12

Панічева О. Диктанти на уроках сольфеджіо з поступовими інтонаційними та ритмічними ускладненнями: навчальний посібник для закладів мистецької освіти.

Затверджено до друку методичною радою
Кропивницького музичного фахового коледжу
(протокол № 2 від 11 жовтня 2024р.)

Навчальний посібник «Диктанти на уроках сольфеджіо» адресовано викладачам музичних фахових коледжів, а також вчителям мистецьких шкіл. Посібник містить одноголосні, двоголосні і триголосні диктанти, які охоплюють складнощі програмних вимог для всіх спеціалізацій музичного коледжу і розташовані за принципом поступового ускладнення, починаючи з елементарних прикладів початкового рівня. До деяких з них додаються методичні поради і пропонуються інтонаційні вправи. Видання допоможе викладачам предмету «Сольфеджіо» всебічно розвинути музичний слух і пам'ять учнів та студентів музичних навчальних закладів різних спеціалізацій.

Рецензенти:

Дугіна Т.С. – кандидат музикознавства, професор, завідувач кафедри теорії музики Київської муніципальної академії музики імені Р.М. Глієра.

Темерова Л.О. – спеціаліст вищої категорії, старший викладач циклової комісії «Теорія музики» КЗ «Одеський коледж мистецтв імені К.Ф.Данькевича».

Редактор:

Слободянюк О.Л. - спеціаліст вищої категорії, старший викладач циклової комісії «Теорія музики» КЗ «Одеський коледж мистецтв імені К.Ф.Данькевича».

Дізайн:

Корнілова Н.М.

В останні роки заняття із сольфеджіо в музичних коледжах поступово збагачуються різноманітними інноваціями з використанням комп'ютерних технологій - відеоуроків, тематичних презентацій тощо. Це є в цілому позитивним явищем і допомагає всім учасникам навчального процесу, особливо враховуючи неодноразові локдауни, що стали сумною дійсністю останніх років. Але через надмірне захоплення викладачами всілякими «цікавинками» для студентів, іноді стає вже не такою важливою сама методична основа нашої професії, тобто те, що називається «школою». Автор посібника має багаторічний досвід роботи зі студентами різного рівня здібностей і пропонує власний погляд на таку форму роботи на уроках сольфеджіо, як диктант. Диктанти розраховані на студентів музичних коледжів, але їх можна використовувати і в початкових музичних закладах.

Не є секретом, що в численних збірках іноді важко знайти диктант для конкретної групи на конкретну тему, яку треба відпрацювати та засвоїти на певному занятті. В контексті сучасного викладання предмету сольфеджіо більш доцільним є поступове введення певних інтонаційних та ритмічних труднощів - як відомо, темпи практичного засвоєння матеріалу в різних групах є різними. Простий запис диктантів кожного дня не дуже допомагає тому, хто не розуміє, і головне, не відчуває, як це робити. І це не можна вивчити з конспекту або відеоуроку, тому певні навички доводиться відпрацьовувати за допомогою вправ на заняттях сольфеджіо.

Посібник містить одноголосні, двоголосні і триголосні диктанти, розташовані за принципом поступового ускладнення. До деяких з них пропонуються попередні вправи. Єдина тональність часто пов'язує вправи і диктант та допомагає краще відпрацювати певні інтонаційні звороти та ритмічні складнощі.

Вправи і диктанти є інструктивними. Повторення в різних диктантах схожих мелодико-ритмічних зворотів є навмисними – учні та студенти повинні впізнавати базові мелодичні звороти.

Деякі вправи мають пояснення з метою кращого простеження дидактичної поступовості засвоєння матеріалу.

Наприкінці посібника є додаток – всі диктанти систематизовані за тональним принципом - так легше знаходити вправи для занять, що спрямовані на роботу в одній тональності.

Автор сподівається, що посібник стане в пригоді викладачам сольфеджіо в музичних коледжах та інших закладах музичної освіти.

I. ОДНОГОЛОСНЯ

1. Діатоніка

В першому розділі відпрацьовуються прості звороти:

- рух мелодії по гамі та стійким ступеням;
- оспівування нестійкими ступенями стійких;
- стрибки до IV та до VI ступенів з тоніки та з інших ступенів;
- нескладні ритмічні групи (крім елементарних вісімок та чвертей пізніше використовуються пунктир та групи з шістнадцятими).

На цьому етапі формується миттєве впізнавання тоніки, V ступеня, ввідного тону, але не менш важливим є виховання вміння «розкладати звуки по кишеньках», тобто по долях такту - визначати ритмічні групи. Тут стануть у пригоді ритмічні таблиці, що містять певні вправи з поступовим ускладненням матеріалу.

Звичайно, спочатку ці звороти треба відпрацювати за допомогою стовбіци, релятиву чи в інший зручний для вас спосіб. Після цього можна зіграти учням невеликі мелодії, що містять такі звороти, також можна запропонувати повторити їх з назвою звуків після програвання або під час гри разом із викладачем. Дуже важливо спонукати студентів не сприймати кожен звук окремо, а впізнавати цілі звороти. Для цього використовуються вправи, що засновані на запам'ятовуванні невеликих мелодичних фрагментів – фраз, маленьких речень. Також корисно додавати до такої роботи творчі елементи: наприклад, пропонується достворити мелодію, використовуючи певні конкретні звороти, записати (імпровізувати) варіацію на мелодію диктанту, скласти акомпанемент до вправи тощо.

Почати краще з елементарних вправ, що містять найпростіші ритмічні групи у розмірах 2/4, 3/4, 4/4 (половинні ноти, половинні з крапкою, вісімки, чверті, чверть з крапкою – вісімка) і мелодичними зворотами:

- рух по гамі;
- рух по стійких ступенях (тонічному тризвуку);
- оспівування нестійкими ступенями стійких;
- стрибки на тоніку, на V ступінь, на нестійкий IV ступінь (квартовий стрибок від тоніки), на ввідний тон.

Звертаємо увагу на секвенційний розвиток мелодії.

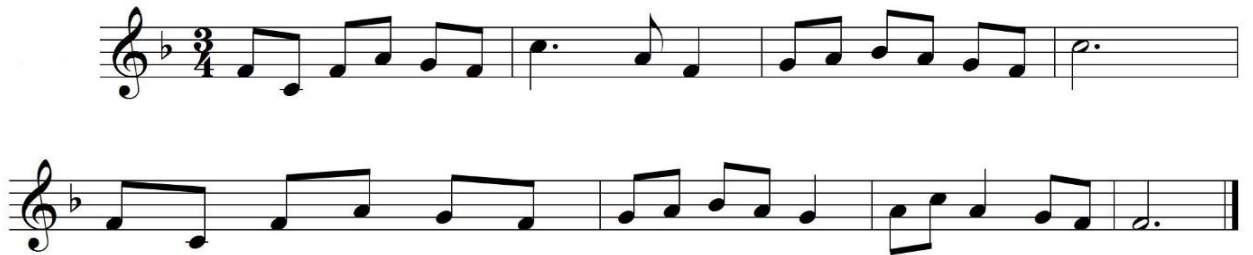
Також студентам можна запропонувати запам'ятати мелодію після ретельного розбору і записати її після кількох програвань.

Спочатку пропонується низка зовсім елементарних диктантів. Їх можна використовувати для студентів (наприклад, вокального відділу коледжів), які вперше знайомляться з нотним записом. Вони будуть корисними не тільки для початківців, але й для тих, кому диктанти даються важко. Для підняття самооцінки такі диктанти можна зіграти й в більш обізнаних групах. Слабкі студенти записують мелодію, а решта групи запам'ятовує, а потім записує або грає її на фортепіано. Також можна запропонувати записати мелодію й створити варіацію на неї.

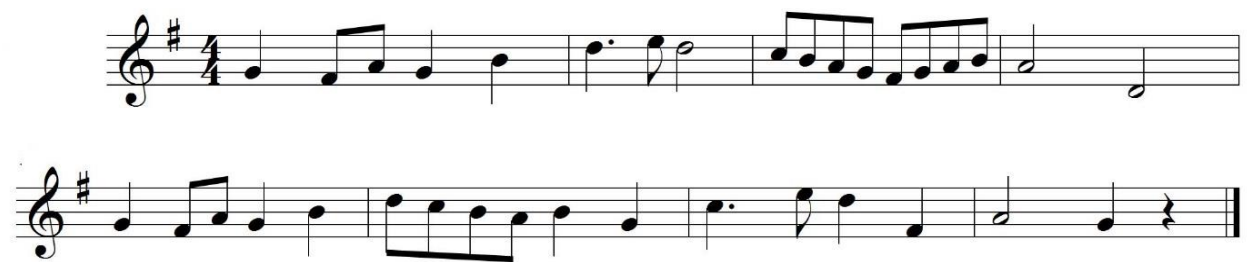
1.

2.

3.

4.

5.

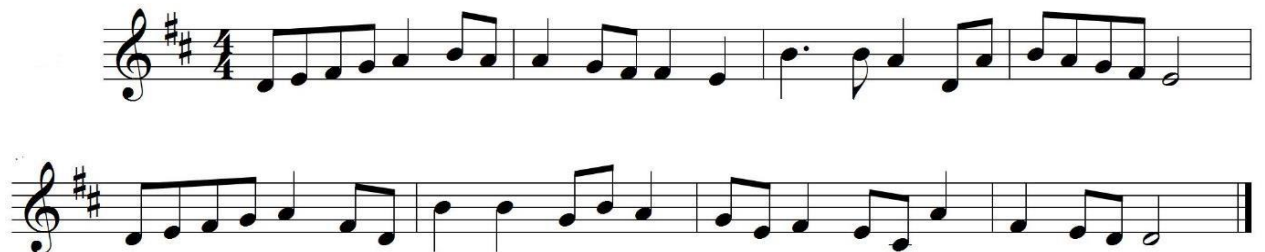
6. У наступному диктанті є стрибки на VI та на II ступені, які теж бажано відпрацювати певними вправами.

7.

8.

9. Перше речення для запам'ятовування та достворення:

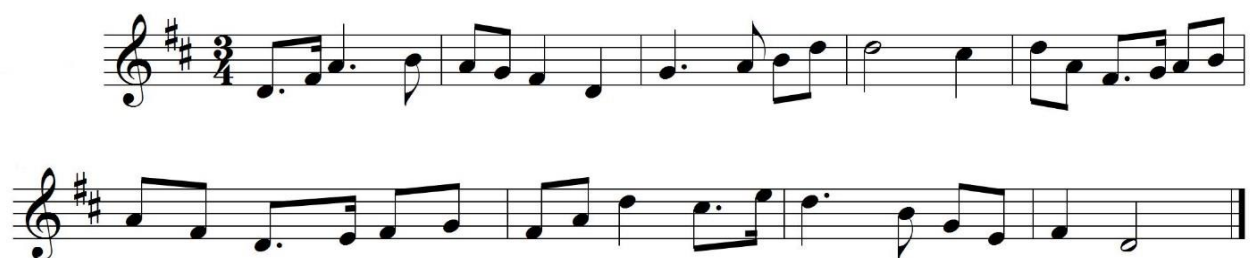

Насправді подібні мелодії неважко створити самостійно, враховуючи те, які звороти повинні засвоїти студенти певної групи.

10. Додаємо ритмічну групу – так званий пунктир (вісімка з крапкою – шістнадцятка):

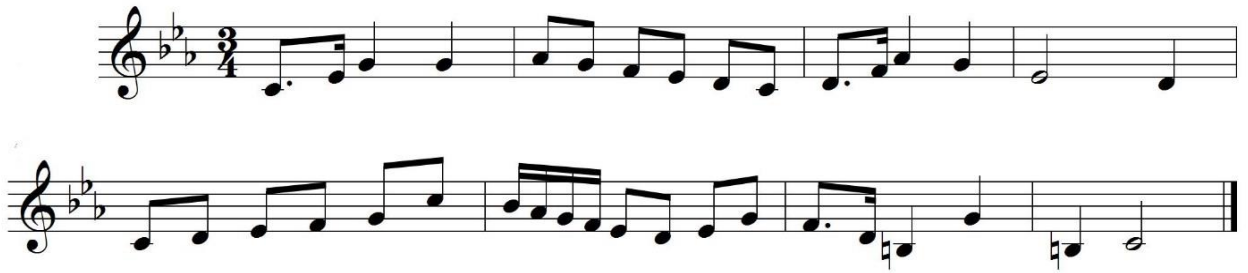
11.

12. У наступних мелодіях є деяке ускладнення, і воно стосується ритму. Поступово в діатонічні диктанти додаються групи з шістнадцятими (чотири шістнадцятих, вісімка – дві шістнадцятих і навпаки).

13. Звертаємо увагу на рух мелодії по звуках акордів. У наданому прикладі це не тільки тонічний тризвук, а також зменшені тризвуки II і VII ступенів:

14. Вправа для достворення мелодії в обсязі періоду.

15. Вправа містить просту синкопу (вісімка-чверть-вісімка).

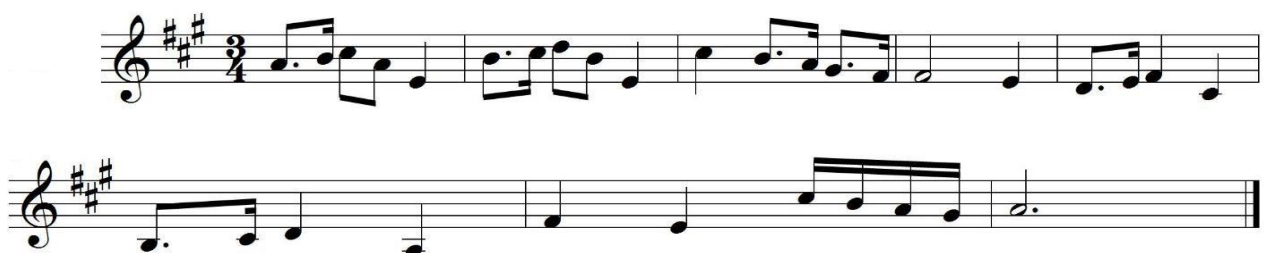
Пропонується так само її запам'ятати й записати з достворенням:

16. У наступних диктантах використовуються знайомі діатонічні звороти, але мелодія насичена різноманітними ритмічними групами: пунктирний ритм, проста синкопа, групи з шістнадцятими. Перед записом таких мелодій бажано відпрацювати ці ритмічні групи за допомогою вправ (ритмічних таблиць). Також звертаємо увагу на секвенційні звороти.

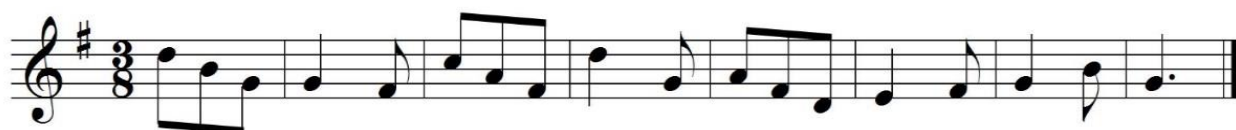

- 17.

20. Мелодії в розмірі 3/8. Незважаючи не те, що студенти знайомі з таким розміром (вони, напевно, грали якісь твори в подібних розмірах), на сольфеджію треба ретельно попрацювати з його ритмічними групами, поспівати одноголосні мелодії. Такий розмір усе ж є «новим виміром», до якого студенти повинні звикнути й пристосуватись. Починати можна з невеликих речень:

21. Згодом можна перейти до повноцінного диктанту:

The musical notation for 'The Rose Tree' is written on two staves in 6/8 time. The key signature has two flats (B-flat and E-flat). The melody consists of eighth and quarter notes, with a final measure ending in a double bar line.

The first system of the musical score for 'The Rose Tree' consists of two staves. The top staff is in treble clef, and the bottom staff is in bass clef. Both staves are in the key of B-flat major (two flats) and 6/8 time. The melody is written on the top staff, and the bass line is on the bottom staff. The first staff contains four measures of music, and the second staff contains four measures, ending with a double bar line.

[illegible]

26. Пропонуємо спочатку відпрацювати прохідні та допоміжні хроматизми. Мелодії диктантів базуються на знайомих діатонічних зворотах і містять небагато хроматичних звуків. Ритмічні ускладнення теж треба додавати поступово.

The second system of the musical score for 'The Rose Tree' consists of two staves. The top staff continues the melody from the first system, starting with a half note G4 and ending with a half note G4. The bottom staff continues the accompaniment, starting with a half note G3 and ending with a half note G3. The key signature remains one flat (Bb) and the time signature remains 4/4.

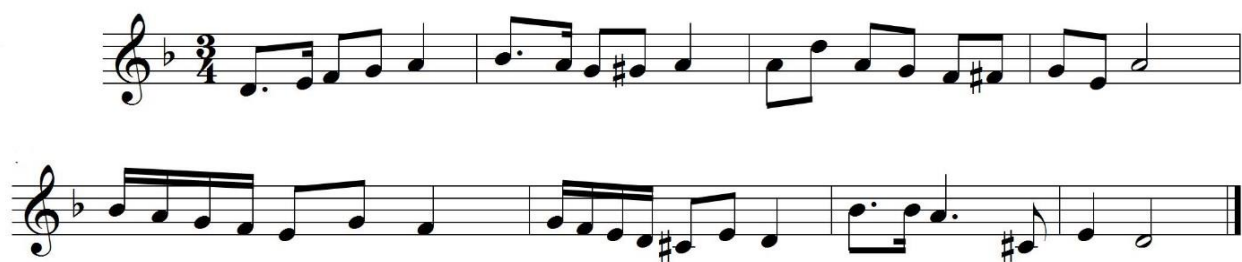
[illegible]

The second system of the musical score for 'The Rose Tree' consists of two staves. The top staff continues the melody from the first system, starting with a quarter note G4, followed by an eighth note A4, a quarter note B4, and a quarter note A4. The bottom staff continues the accompaniment, starting with a quarter note G3, followed by an eighth note A3, a quarter note B3, and a quarter note A3. The system concludes with a double bar line.

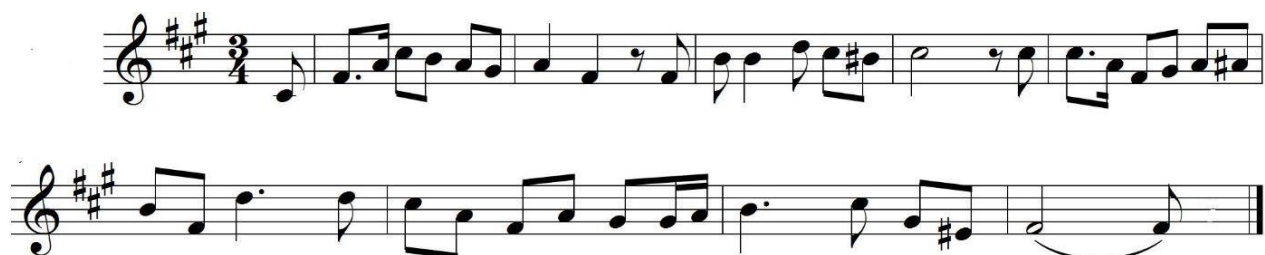
The second system of the musical score for 'The Rose Tree' consists of two staves. The top staff continues the melody from the first system, starting with a quarter note G4, followed by eighth notes A4 and B4, then a quarter note C5, and a half note D5. The bottom staff continues the melody with a quarter note E5, followed by eighth notes F5 and G5, then a quarter note A5, and a half note B5. The piece concludes with a final whole note C6.

The musical score for 'The Rose Tree' is presented in two staves. The key signature is one sharp (F#) and the time signature is 3/4. The melody is written in a treble clef. The first staff contains the first line of the melody, and the second staff contains the second line. The melody is a simple, folk-like tune with a mix of eighth and quarter notes.

32.

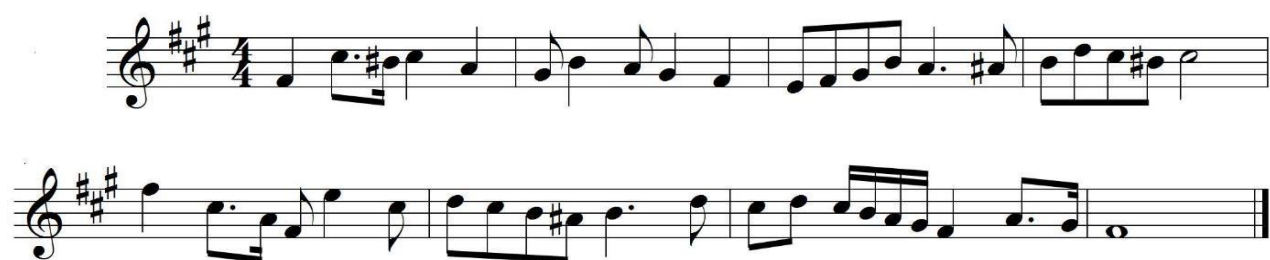
33.

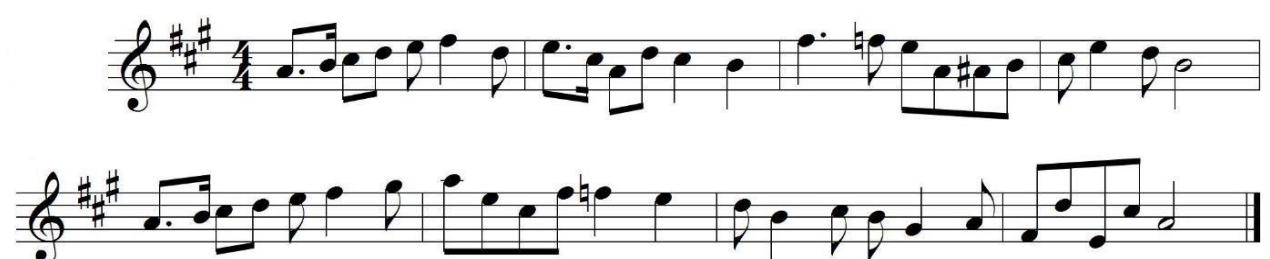
34.

35.

36.

37.

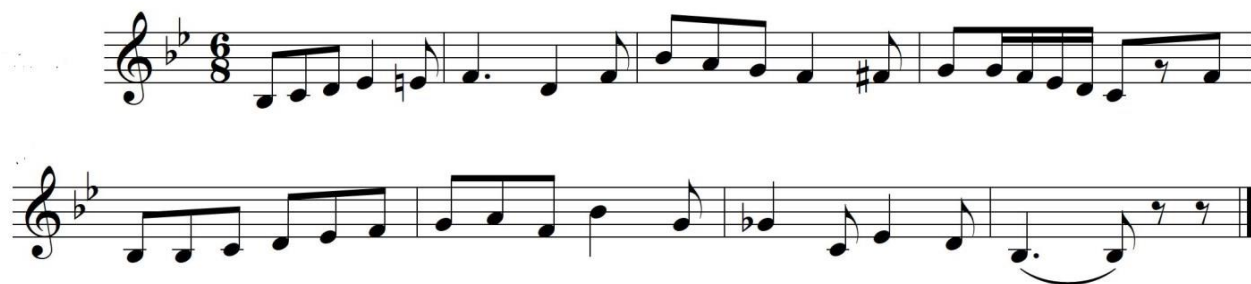

38.

Диктант в розмірі 6/8 з прохідними хроматичними звуками (б) і попередні вправи до нього для запам'ятовування після декількох програвань (а): а)

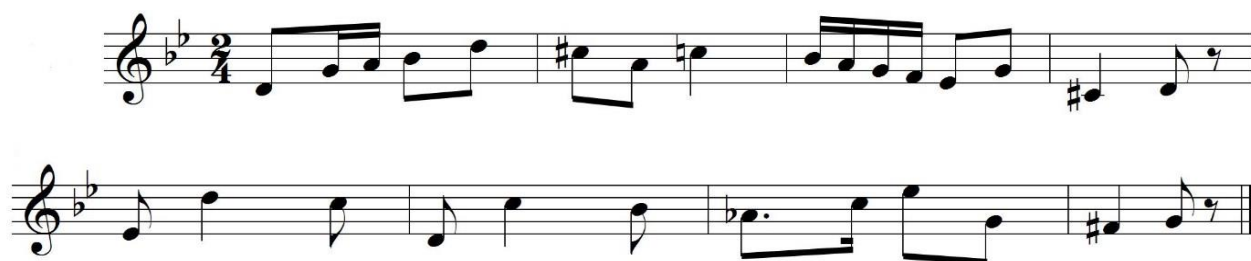

б)

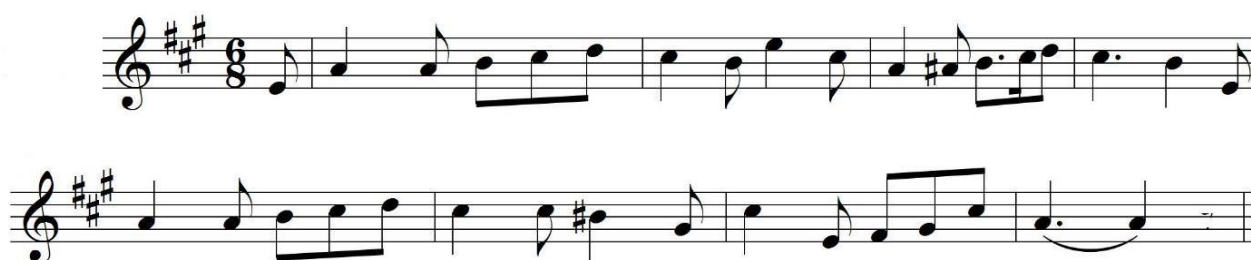
39.

Стрибки на хроматичні звуки спочатку використовуються в полегшеному вигляді. У наступному диктанті хроматичний хід звучить, так би мовити, на відстані, через звук, також можна відпрацьовувати таке «приховане двоголосся» різноманітних типів:

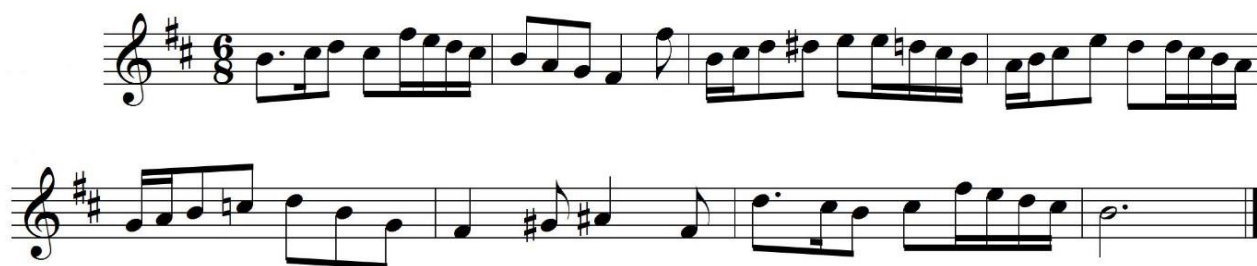

40.

Декілька прикладів у розмірі 6/8:

41.

42.

Диктант у вигляді першого речення з попередньою вправою до нього:

Вправа:

Диктант:

Пропонується достворити друге речення.

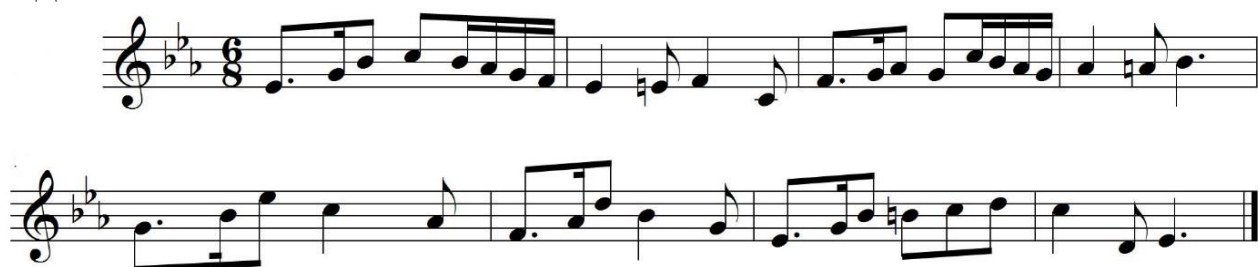
43.

Ще один диктант з попередньою вправою:

Вправа:

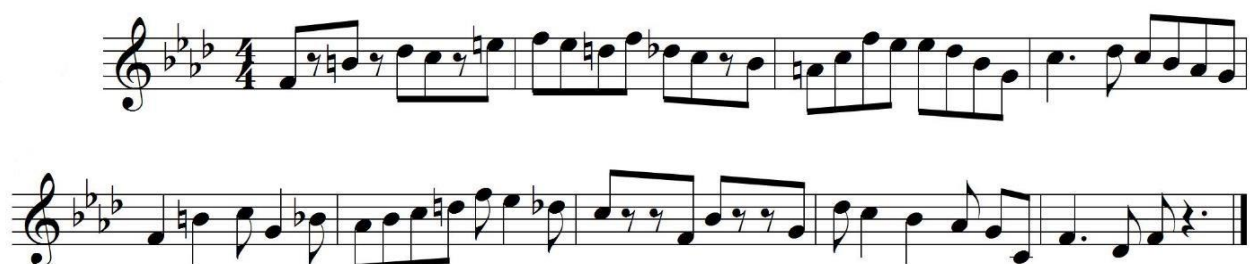

Диктант:

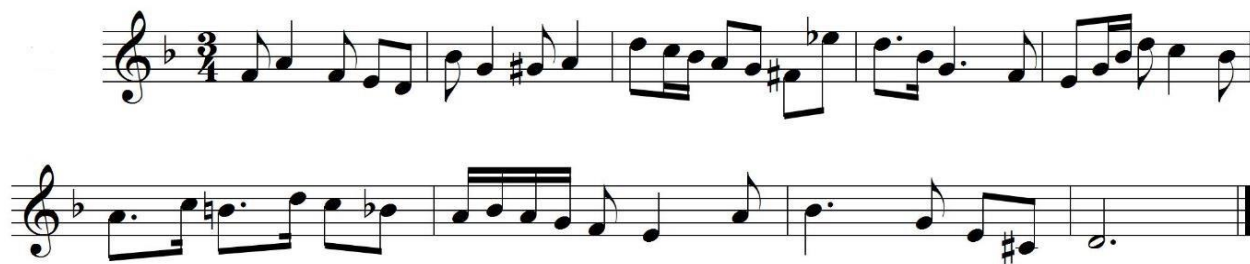

44.

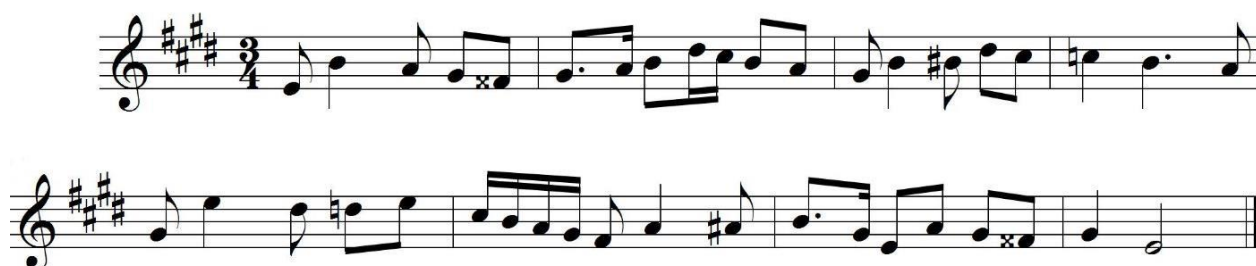
Диктант з паузами:

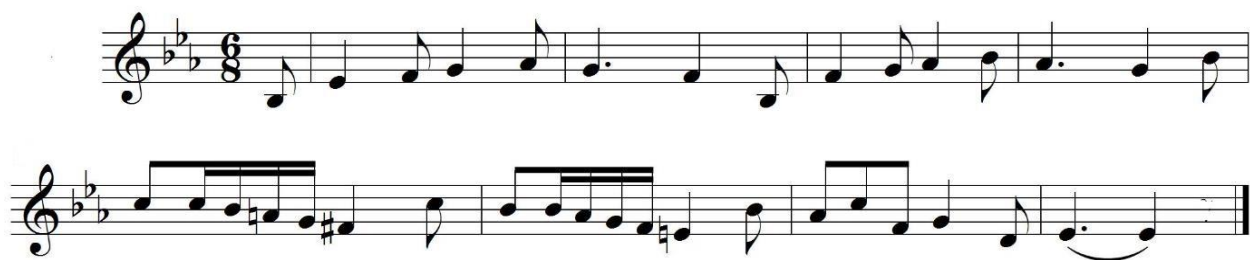
45. Більш складні мелодії в розмірах 2/4, 3/4, 4/4, 3/8, 6/8 з відхилення через зменшені інтервали, з використанням хроматичної секвенції тощо:

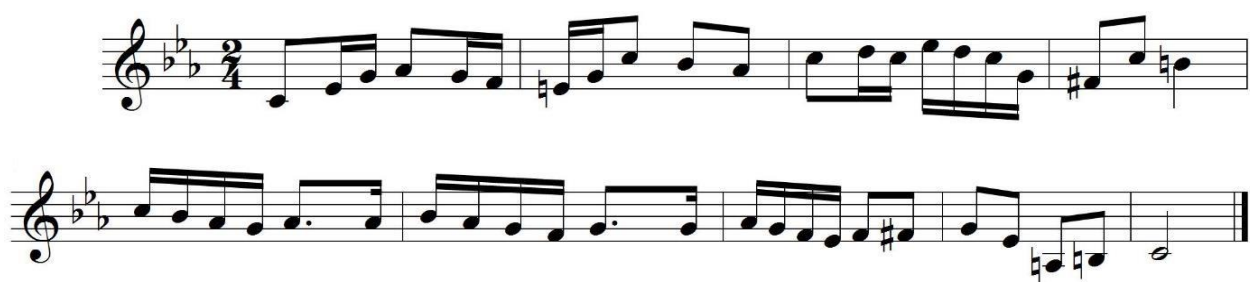
46.

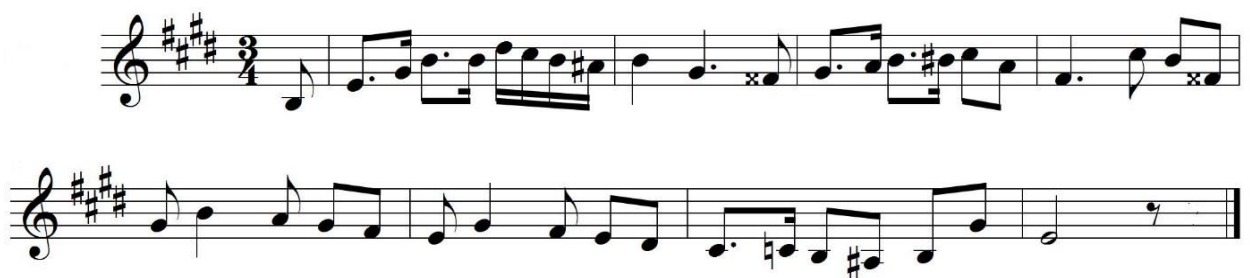
47.

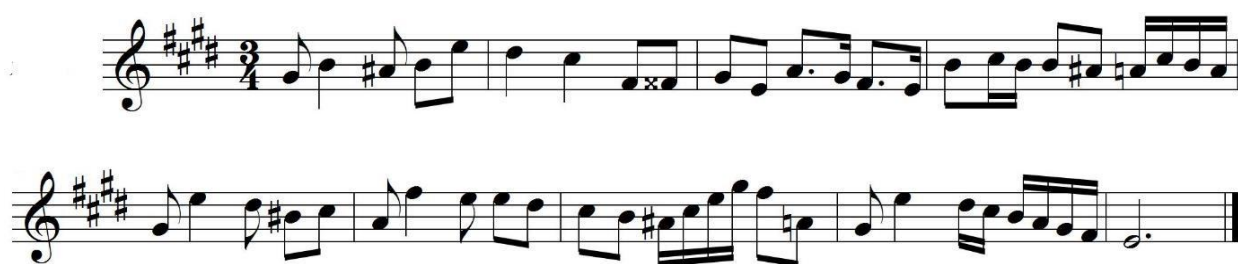
48.

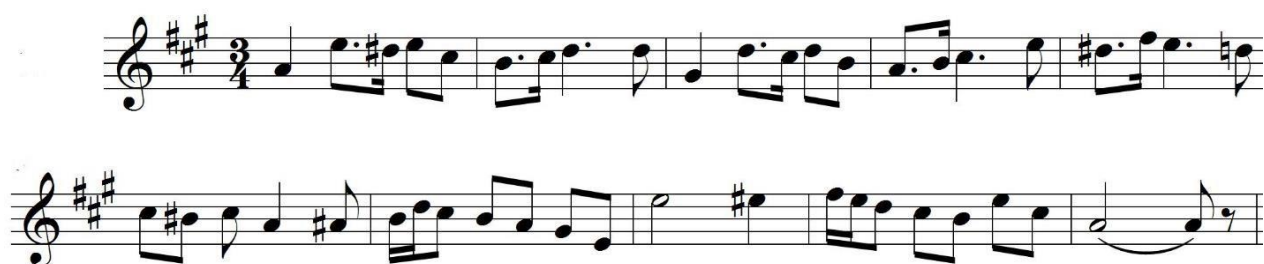
49.

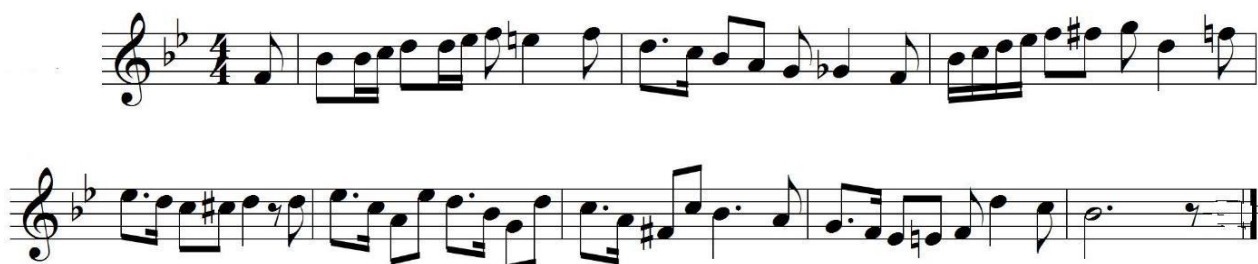
50.

51.

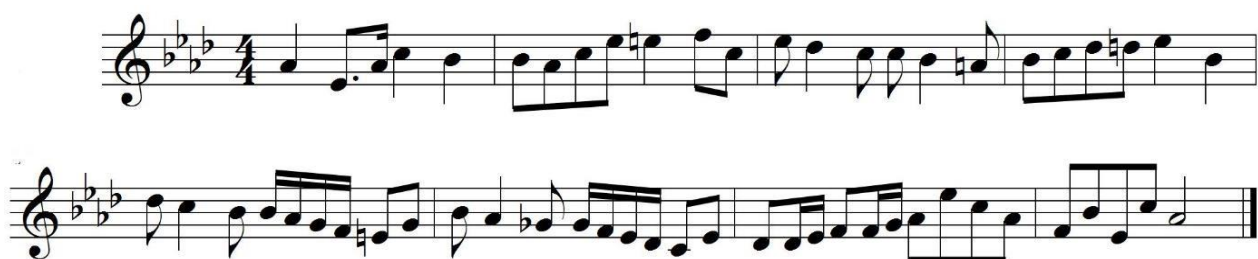
52.

53.

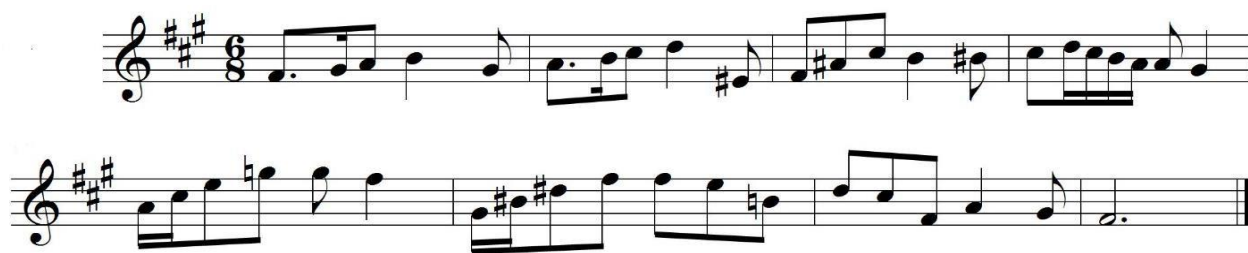
54.

55.

56.

57.

58.

Диктант з використанням «прихованого двоголосся» в умовах хроматизації мелодії:

59.

Наступний диктант узагальнює базові мелодичні та ритмічні складнощі на цьому етапі:

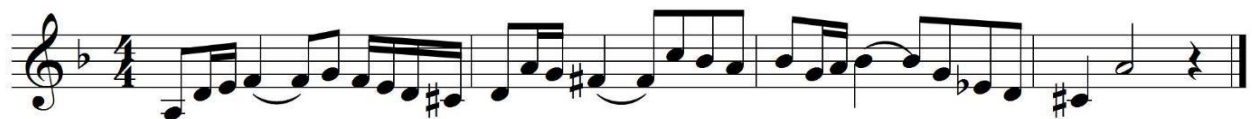

60. Диктант з тріольними ритмічними групами:

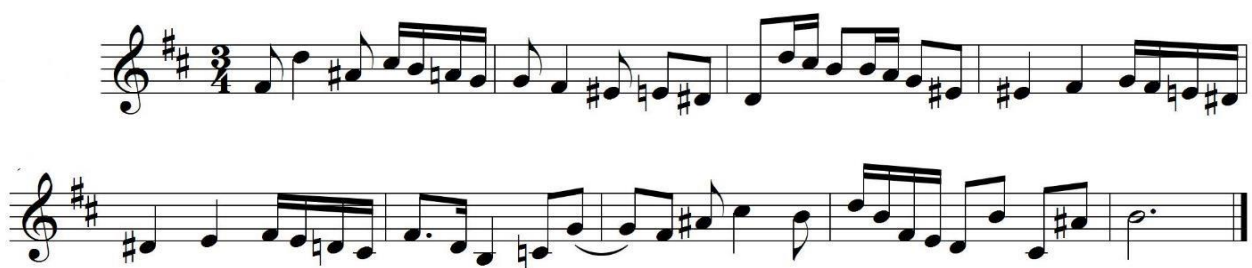

61. Ускладнення ритму.

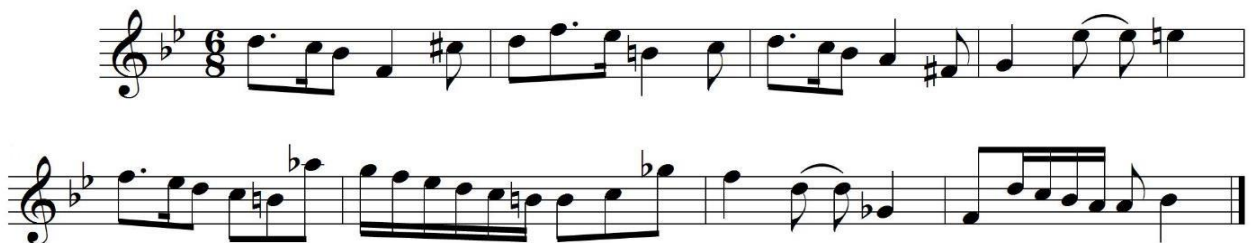
Вправа, що містить не тільки відхилення, але й складний синкопований ритм.

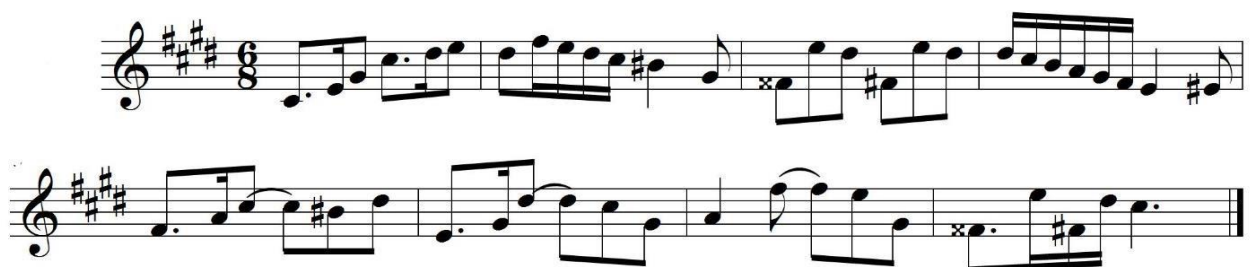
62. Декілька диктантів, що поєднують інтонаційні та ритмічні складнощі:

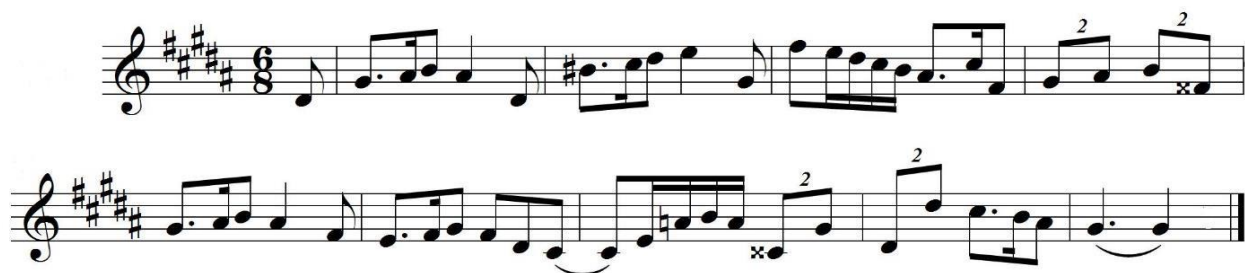
63.

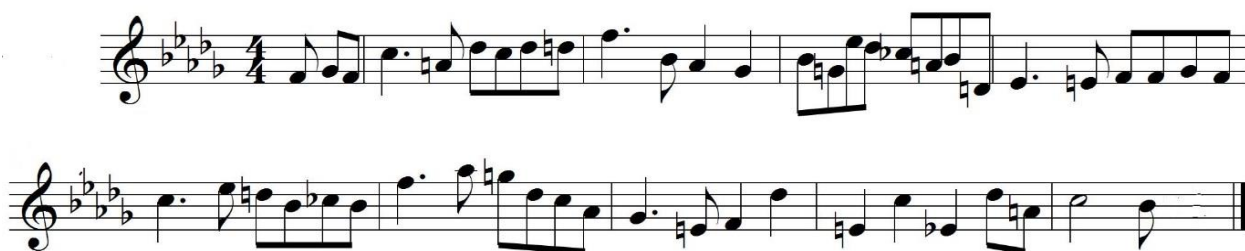
64. Диктант з використанням прихованого двоголосся в поєднанні з ритмічним ускладненням:

65. Дуолі в розмірі 6/8:

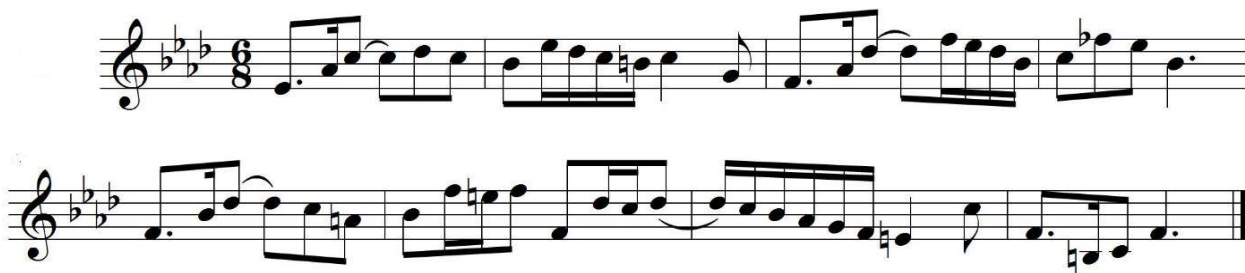
66. Диктант зі складними стрибками на хроматичні звуки в умовах відхилення, але з простим ритмічним малюнком:

67. Розмір 9/8:

68. Узагальнені складнощі на цьому етапі:

3. Модуляції

69. Насправді будь-який диктант можна зробити модулюючим, закінчуючи його в різних споріднених тональностях. Приклади модуляцій в споріднені тональності на основі спільного першого речення:

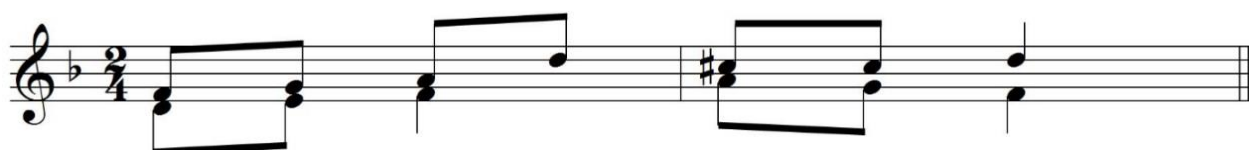
II. ДВОГОЛОССЯ

ДВОГОЛОССЯ ІНТЕРВАЛЬНОГО ТИПУ

1. Діатоніка

70. Початкові двоголосні вправи мають на меті навчити учнів з'єднувати два голоси в функційній послідовності, яка присутня в двоголоссі. Також попередня вправа у вигляді «ланцюжка» інтервалів буде цілком доречною. Пропонуються дві короткі вправи (їх треба запам'ятати з 1-3 програвань) і диктант у вигляді одного речення – для запису з 4-5 програвань. Звертаємо увагу на інтерваліку, на рух голосів. Простий ритм не відволікає студентів від сприйняття і відтворення двоголосних прикладів. Їх можна записати або зіграти по пам'яті.

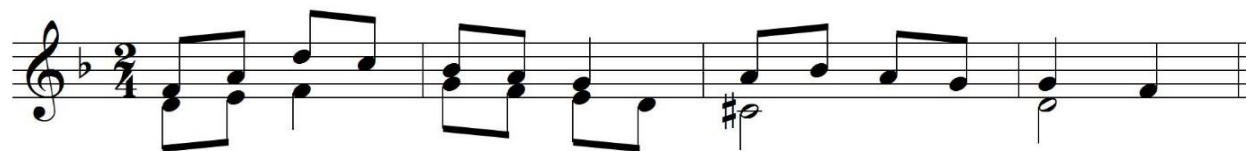
Вправа 1:

Вправа 2:

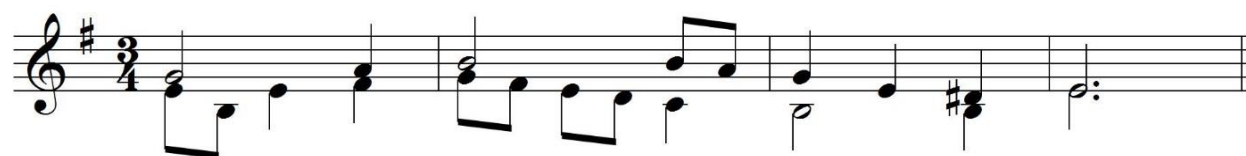
Диктант:

71. Перше речення двоголосного диктанту інтервального типу, друге речення пропонується достворити.

72.

73. Пропонується двоголосний диктант з попередніми підготовчими вправами до нього. Вправи треба запам'ятати усно і відтворити на інструменті.

Вправи:

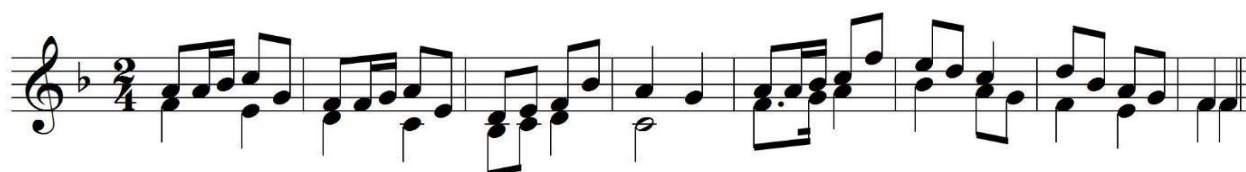
а)

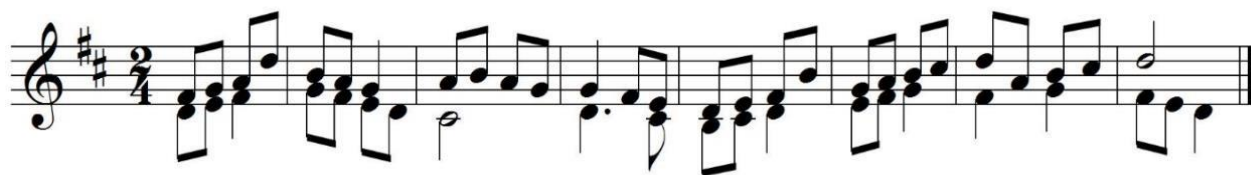
б)

Диктант:

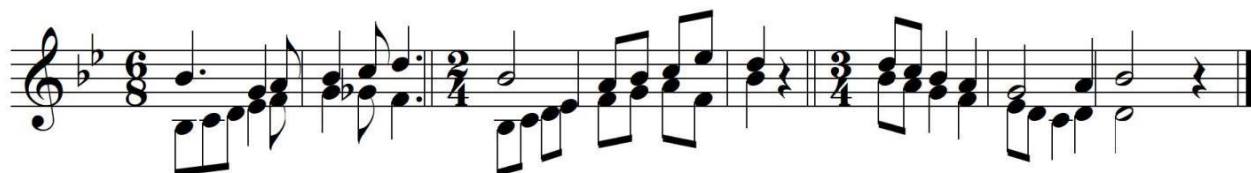

74. Диктант для контрольної роботи після опрацювання теми «Двоголосся, діатоніка в простих ритмічних умовах»

75. Диктант з попередніми вправами. Вправи в розмірі 6/8, 2/4, 3/4:

Вправи:

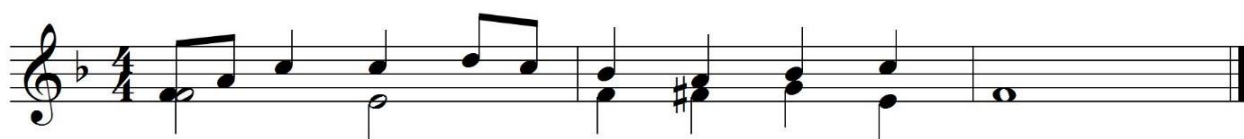

Диктант:

2.Прохідні та допоміжні хроматизми (прості відхилення у споріднені тональності)

76. Початкова тритактова вправа. Хроматизм «фа-дієз» сприяє відхиленню в соль мінор.

77. Диктант у вигляді простого періоду з прохідним хроматичним звуком:

78. Варіація на діатонічний двоголосний диктант № 73, ускладнений більш розгорнутою мелодією баса та прохідним хроматизмом у нижньому голосі (DD):

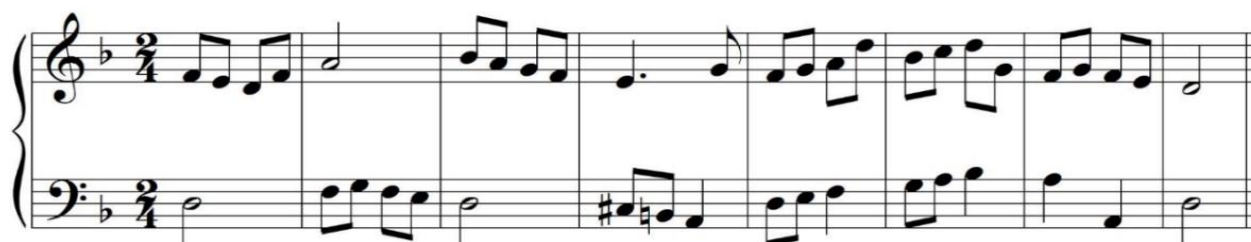
79. Повноцінний двоголосний диктант з розгорнутими і верхнім, і нижнім голосами. Містить діатонічну секвенцію та відхилення.

ДВОГОЛОСНЯ ГАРМОНІЧНОГО СКЛАДУ

1. Діатоніка

80. Двоголосний диктант гармонічного складу потребує попередніх вправ на вдосконалення функціонального слуху студентів – імпровізація викладача з використанням T, S, D, K6/4, VI і II (студенти повинні визначити ці функції), а також гра викладачем послідовностей з паралельним співом студентами басового голосу з назвою звуків теж буде корисне.

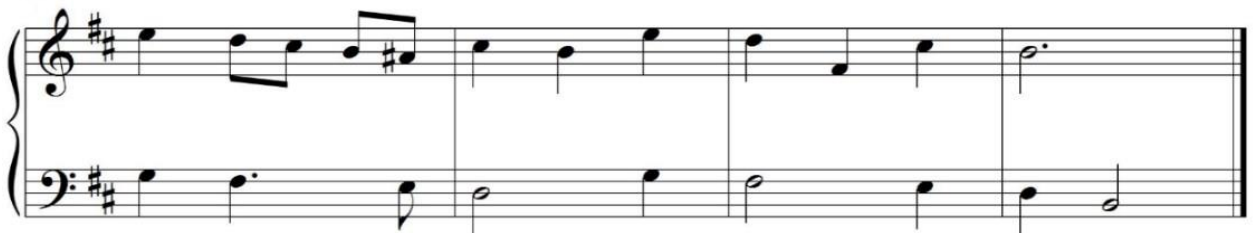
81. Декілька коротких вправ у сі мінорі, які передують діатонічному диктанту в цій же тональності. Їх треба запам'ятати, як усний диктант, і відтворити на

фортепіано або записати по пам'яті. Після цього переходити до запису повноцінного диктанту в цій же тональності:

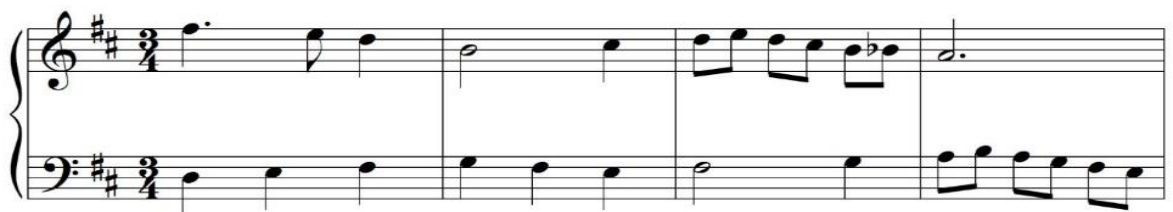
Вправи:

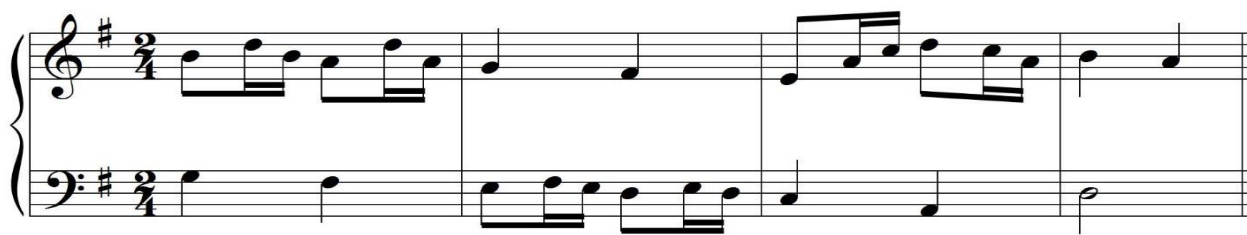
Диктант:

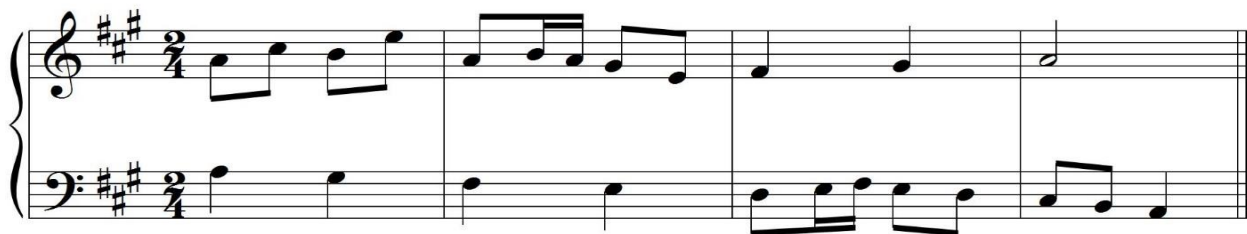
82. Диктант з більш розгорнутим басовим голосом:

83. Діатонічний диктант з імітаційним рухом нижнього голосу у вигляді першого речення теж потребує достворення студентами.

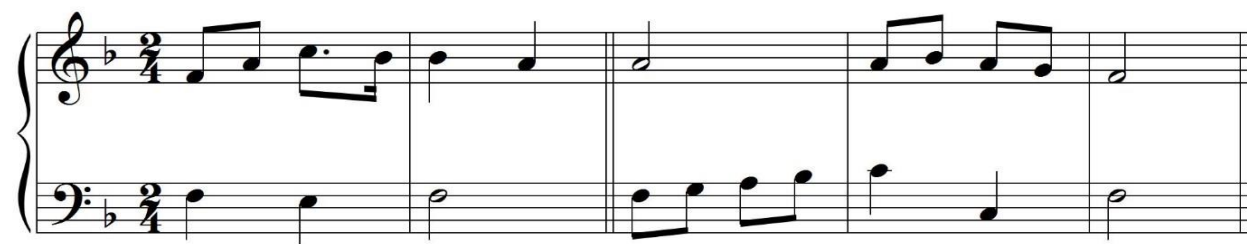
84. Ще приклад імітаційної поліфонії у вигляді другого речення:

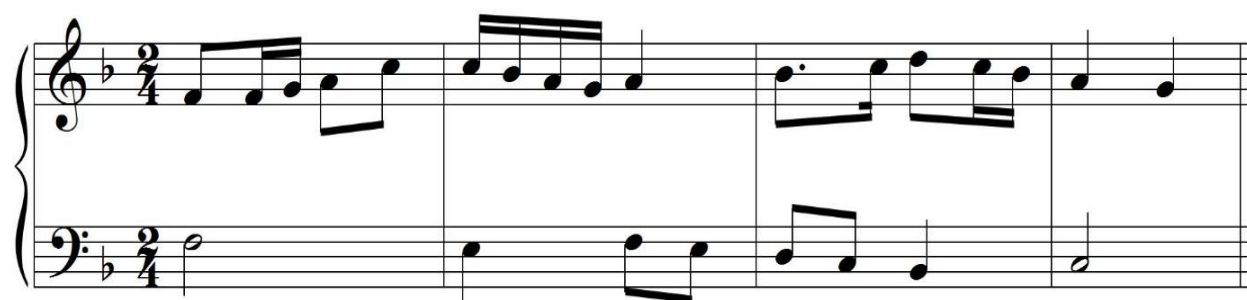
85. Три двоголосні вправи у фа мажорі: перші дві треба запам'ятати з 1-2 програвань, а третю – з 4-5 прослуховувань. В останній можна запропонувати достворити друге речення.

а)

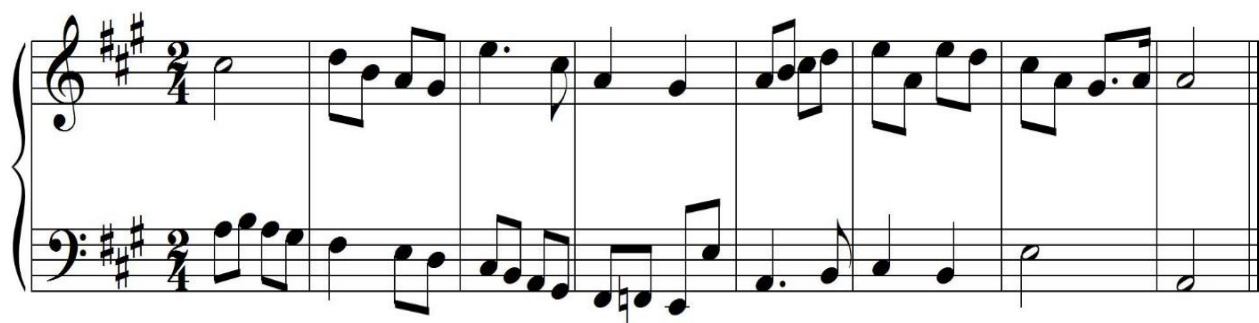
б)

в)

86. Діатонічні двоголосні диктанти з розвинутими голосами:

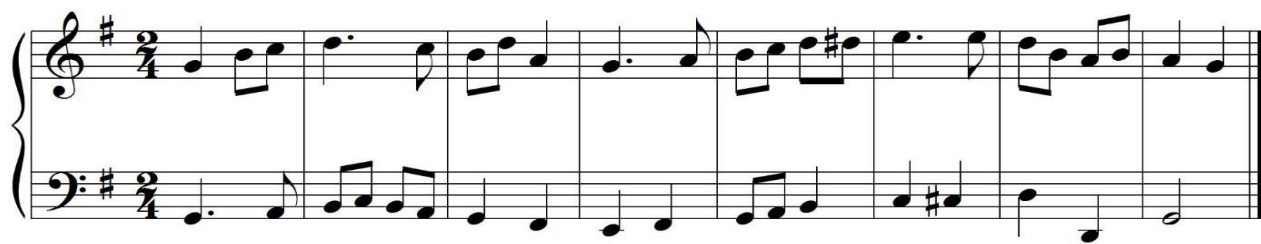

87.

2.Хроматизми, відхилення у споріднені тональності

88. Хроматизми часто пов'язані з відхиленнями або з альтерацією акордів (наприклад, подвійна домінанта, альтерована домінанта тощо). З такими явищами студенти знайомляться набагато раніше, ніж починають проходити подібні теми з гармонії. Починати треба з прохідних та допоміжних хроматизмів, як це було в одноголоссі. Перед записом диктанту бажано послухати послідовності з відхиленнями та подвійними домінантами, поспівати басовий голос з назвою звуків. Вправи для запам'ятовування навчають студентів з'єднувати два голоси з урахуванням гармонічних зворотів.

89. Наступний диктант містить більш складні синкопи, в тому числі міжтактові:

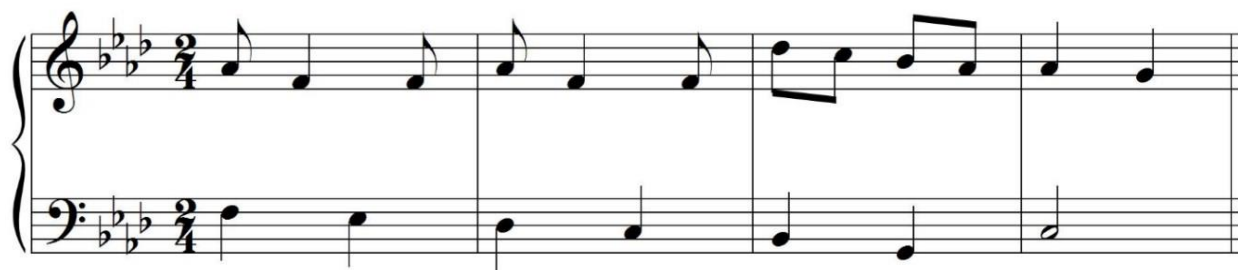

90. Студенти записують цей приклад по пам'яті і самостійно заповнюють у ньому паузи:

91. Дві вправи для запису по пам'яті та диктант.

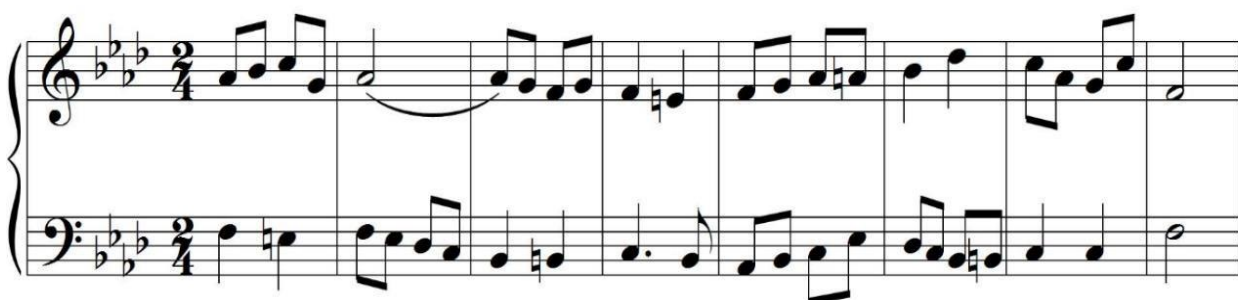
Вправа 1:

Вправа 2:

Диктант:

92. Такий диктант можна використати на контрольному занятті, оскільки він узагальнює попередні вправи у спрощеному вигляді:

93.

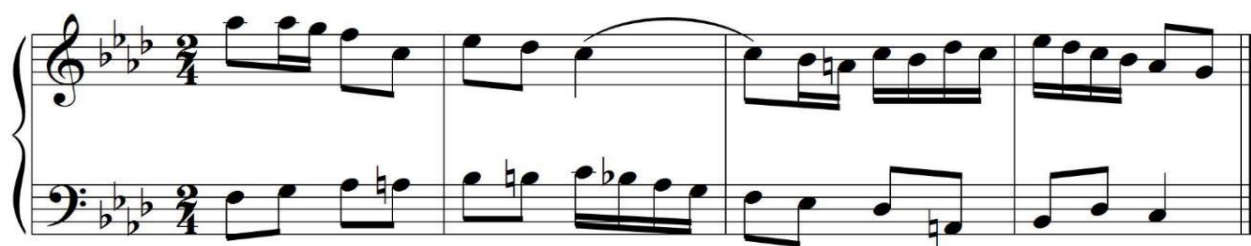
94.

95. Дві вправи у вигляді речення (усний диктант) і диктант у тональності фа-дієз мінор:

96. Друга вправа містить не тільки мелодично розгорнуті голоси, але й більш складний синкопований ритм:

97.

98.

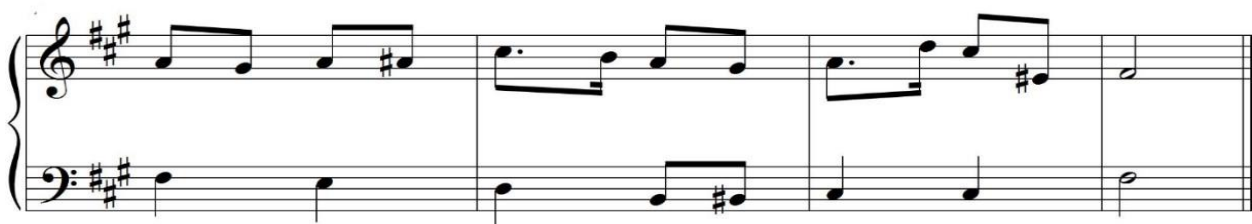
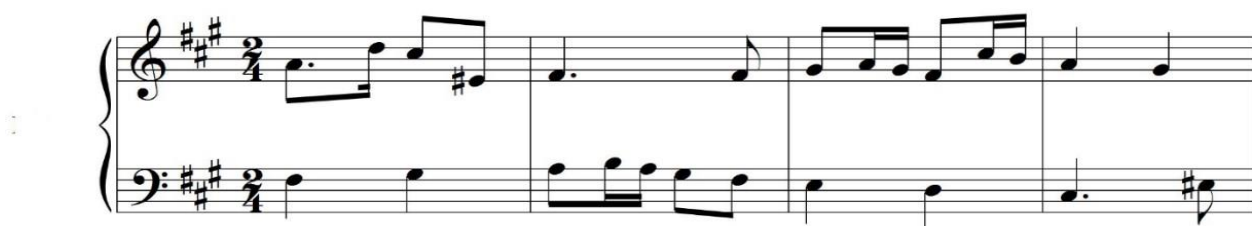
99.

100.

101. Сtribки на хроматизм в умовах відхилення – наступний етап роботи з двоголоссям.

102.

103.

104.

105.

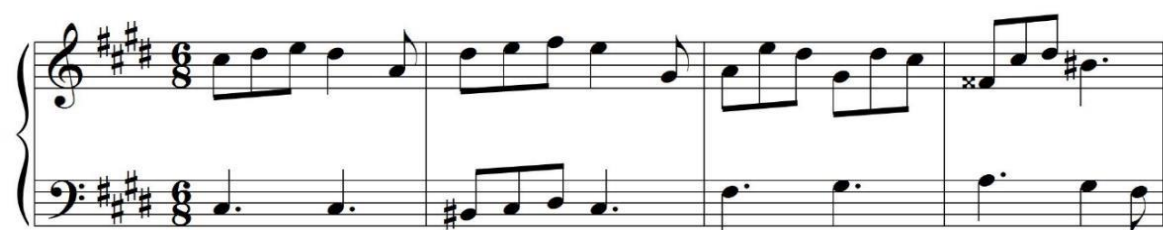
106. Диктант з хроматичним рухом у басовому голосі:

107. Диктант містить розгорнуті голоси, мелодія баса насичена хроматизмами як пов'язаними з відхиленнями в тональності I ступеня споріднення, так і «декоративними»:

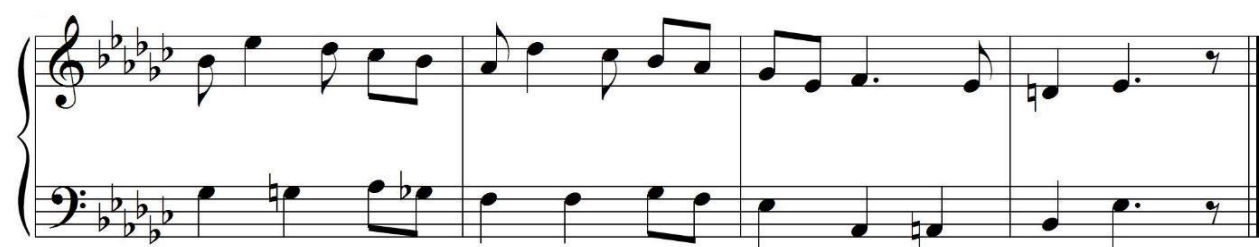
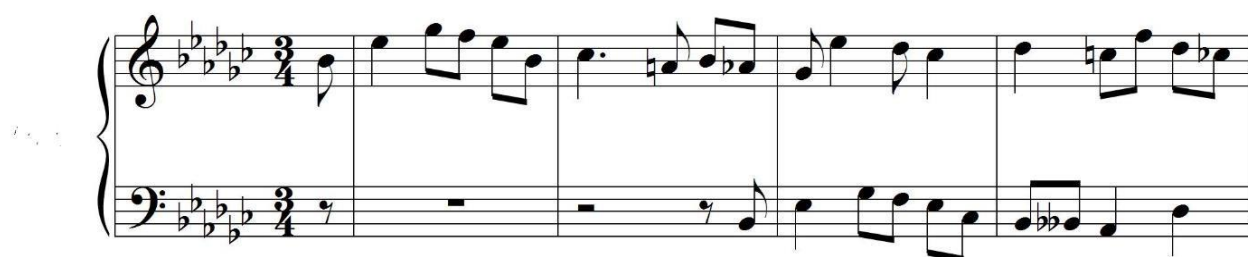
108. Диктант в розмірі 6/8:

109. Диктанти з поліфонічною фактурою:

110.

111.

112.

113. Диктанти містять імітації в обох голосах:

114.

115.

116.

117. Подвійний контрапункт голосів:

118. Тріолі та поліритмія:

Exercise 118 is a piano piece in 3/4 time, featuring triplets and polyrhythms. The key signature has four sharps (F#, C#, G#, D#). The score consists of two systems of four measures each. In the first system, the right hand has a triplet of eighth notes in the first measure, followed by a half note, a quarter note, and a dotted half note. The left hand has a half note, a triplet of eighth notes, a quarter note, and a dotted half note. The second system continues the pattern with various triplet and polyrhythmic figures in both hands.

119. Дуолі та поліритмія:

Exercise 119 is a piano piece in 6/8 time, featuring dyads and polyrhythms. The key signature has four sharps (F#, C#, G#, D#). The score consists of two systems of four measures each. In the first system, the right hand has a dotted half note, a quarter note, a half note, and a dotted half note. The left hand has a dotted half note, a quarter note, a half note, and a dotted half note. The second system continues the pattern with various dyad and polyrhythmic figures in both hands.

III. Триголосся

Триголосні диктанти стануть в нагоді для підготовки до уроків сольфеджіо для студентів-теоретиків або студентів відділу хорового диригування. Пропоную декілька зразків такої форми роботи.

120. Нескладна вправи у вигляді першого речення, два верхніх голоси рухаються паралельними терціями:

121. Два верхніх голоси в першому реченні рухаються паралельними терціями, у другому реченні вони знаходяться близько один від одного і пов'язані між собою гармонією, бас протиставлено верхнім голосам:

- 122.

123. Диктант має схожий принцип розвитку музичного матеріалу, але більш складний за співвідношенням двох верхніх голосів:

124. Перше речення. Крайні голоси утворюють дует, середній має фоновий характер, доповнює звучання гармонії, тому його не просто почути.

125. Перше речення імітаційно-поліфонічного складу з поступовим додаванням голосів:

126. Нескладний диктант з імітаційним принципом розвитку музичного матеріалу:

Exercise 126 consists of two systems of musical notation, each with a treble and bass staff joined by a brace. The key signature is three sharps (F#, C#, G#) and the time signature is 3/4. The first system contains measures 1 through 4. The second system contains measures 5 through 8, ending with a double bar line. The melody in the treble staff is characterized by eighth-note patterns, while the bass staff provides a harmonic accompaniment with dotted half notes and eighth-note figures.

127.

Exercise 127 consists of two systems of musical notation, each with a treble and bass staff joined by a brace. The key signature is four sharps (F#, C#, G#, D#) and the time signature is 2/4. The first system contains measures 1 through 4. The second system contains measures 5 through 8, ending with a double bar line. The melody in the treble staff features dotted half notes and eighth-note patterns, while the bass staff provides a rhythmic accompaniment with eighth-note and sixteenth-note figures.

СОРТУВАННЯ ДИКТАНТІВ ЗА ТОНАЛЬНОСТЯМИ

Для більш якісного засвоєння інтонаційних зворотів і гарної орієнтації в тональностях часто доводиться проводити заняття в певній тональності. Особливо це стосується складних тональностей, з багатьма знаками, але на початковому етапі це корисно робити і з простими тональностями. Тому для зручності такого використання диктантів я відсортувала їх по тональностях.

Соль мажор:

Одноголосся:

1.

2.

3.

4.

Двоголосся:

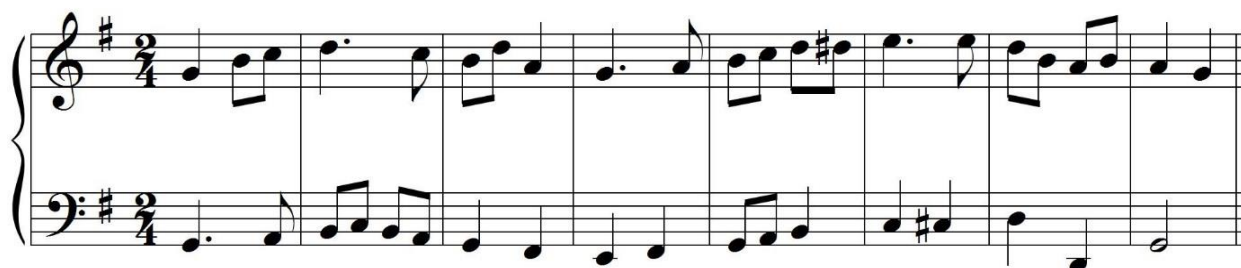
5.

6.

7.

Мі мінор:

Одноголосся:

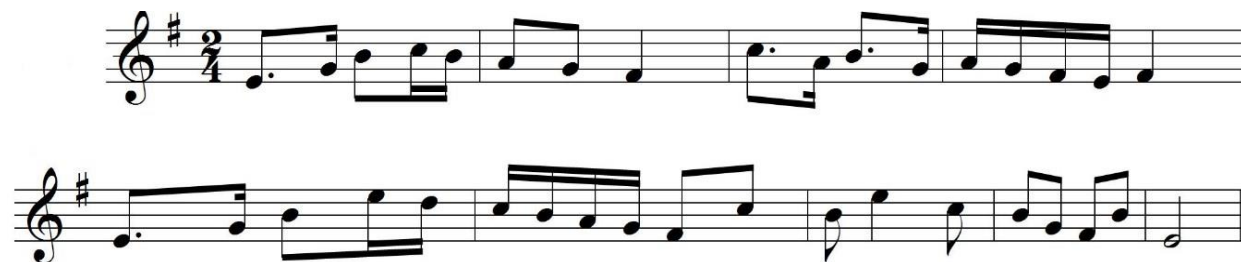
1.

2.

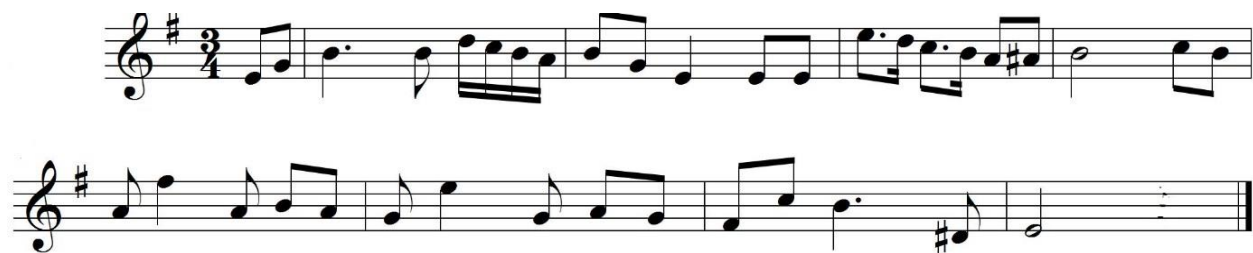
3.

4.

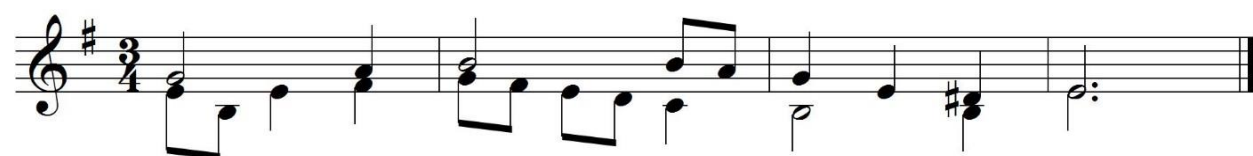

5.

Двоголосся:

6.

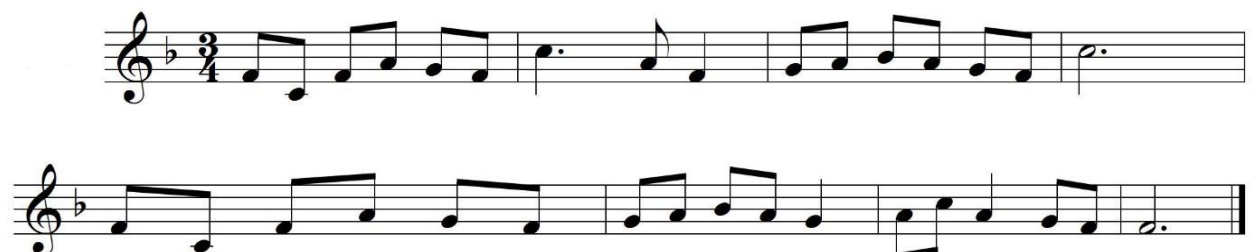
Фа мажор:

Одноголосся:

1.

2.

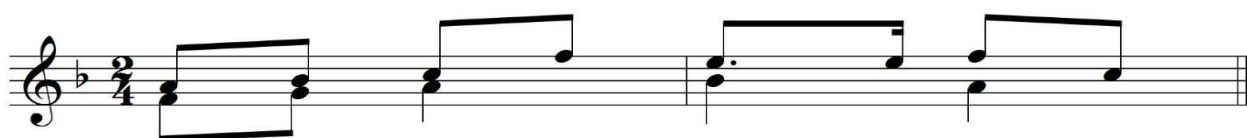

Двоголосся:

3.

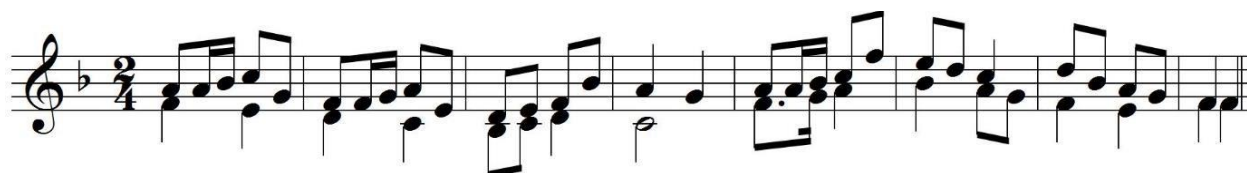
4.

5.

6.

7.

8.

Ре мінор:

Одноголосся:

1.

2.

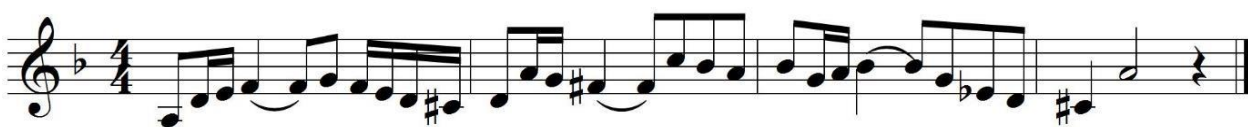
3.

4.

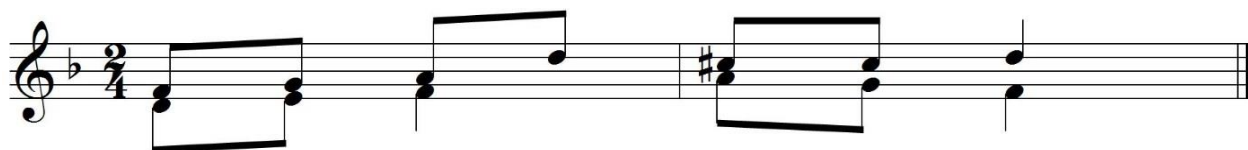

5.

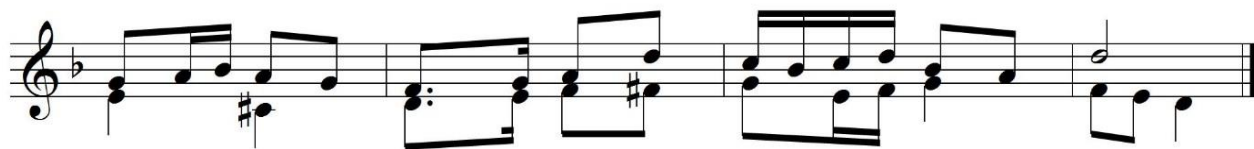
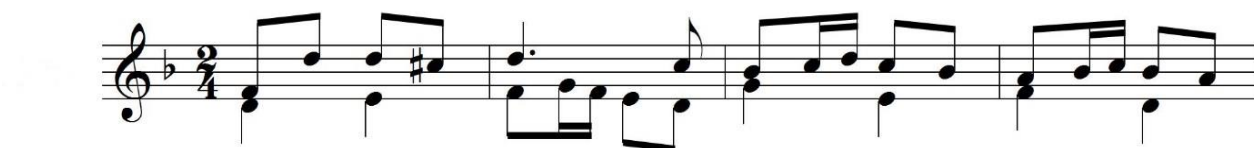
Двоголосся:

6. Три вправи:

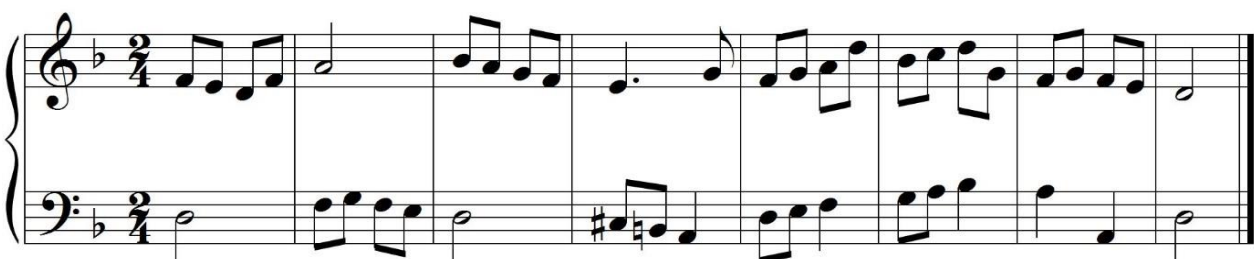

7.

8.

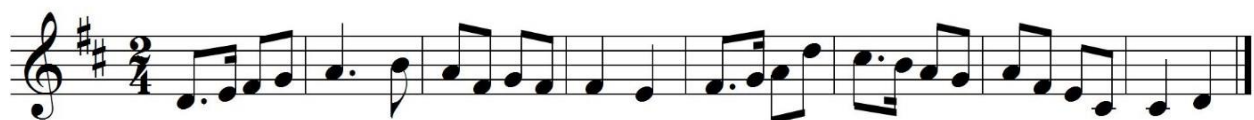
Ре мажор:

Одноголосья:

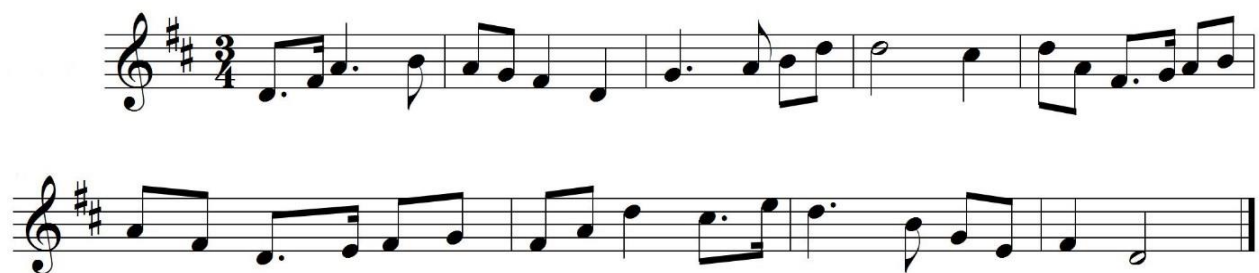
1.

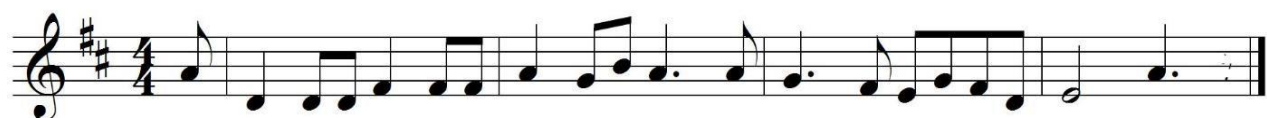
2.

3.

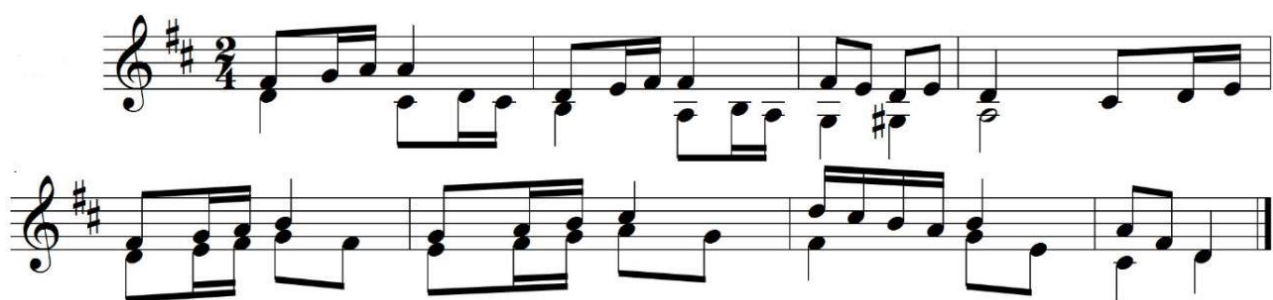

4.

Двоголосся:

5.

6.

7.

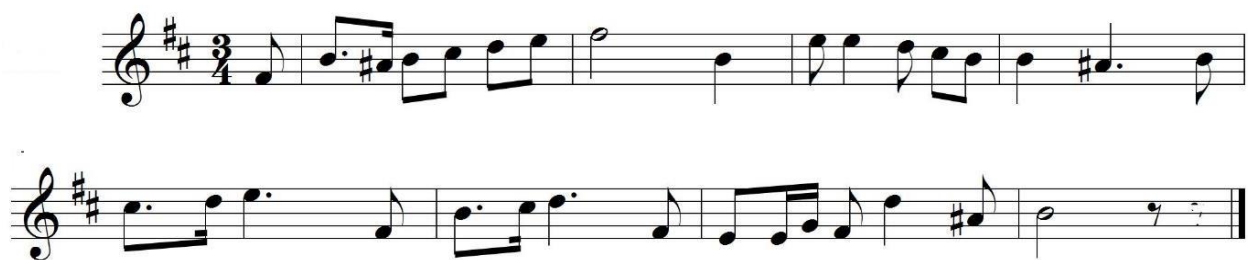
8.

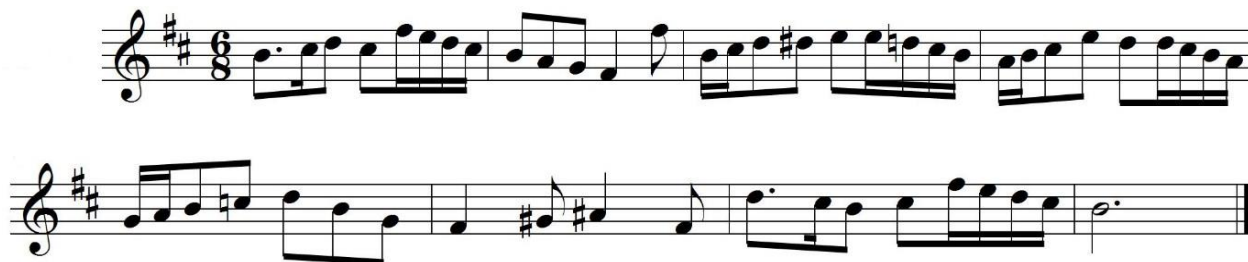
Сі мінор:

Одноголосся:

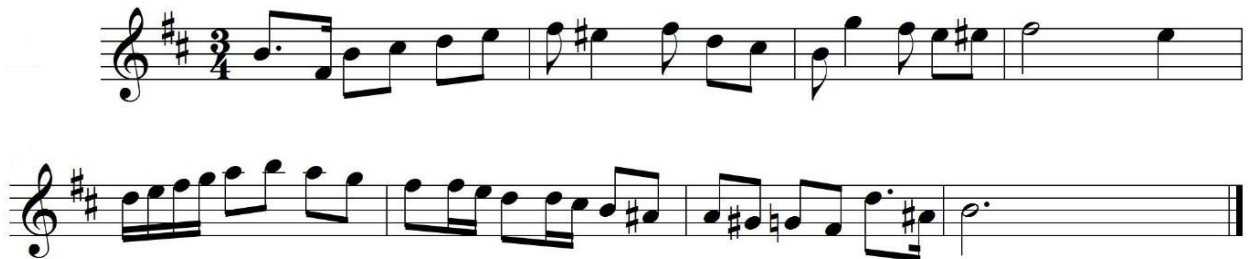
1.

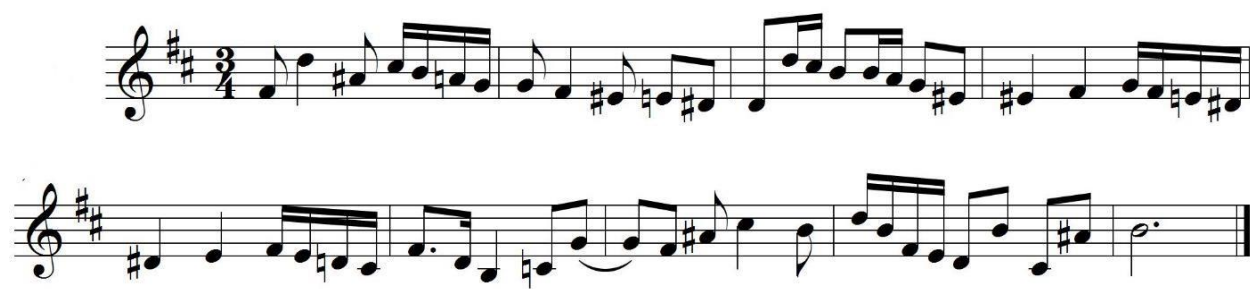
2.

3.

4.

Двоголосся:

5.

6.

7.

8.

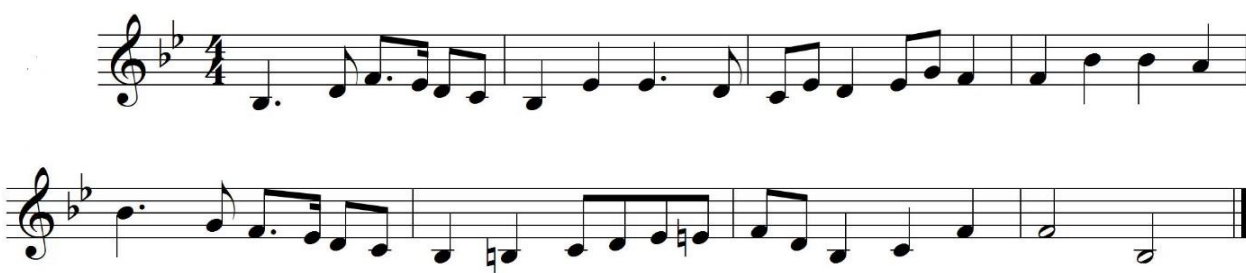

Сі бемоль мажор: Одноголосся:

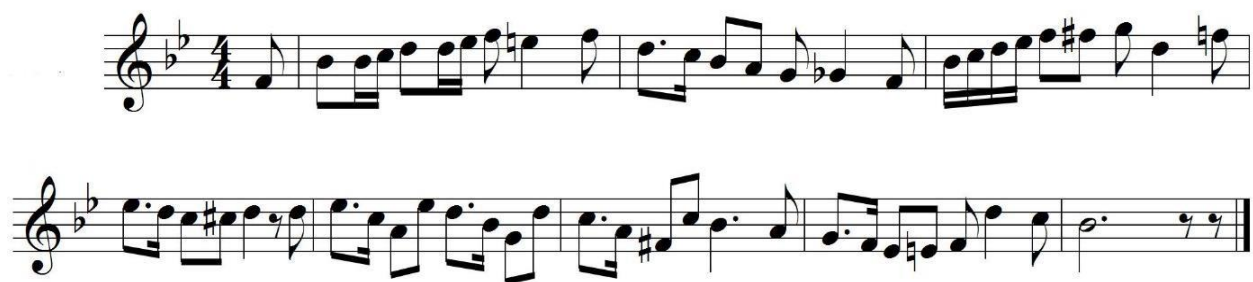
1.

2.

3.

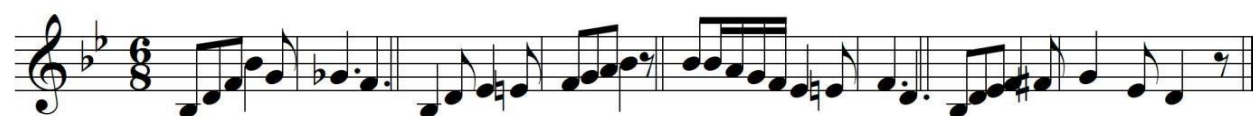

4.

5.

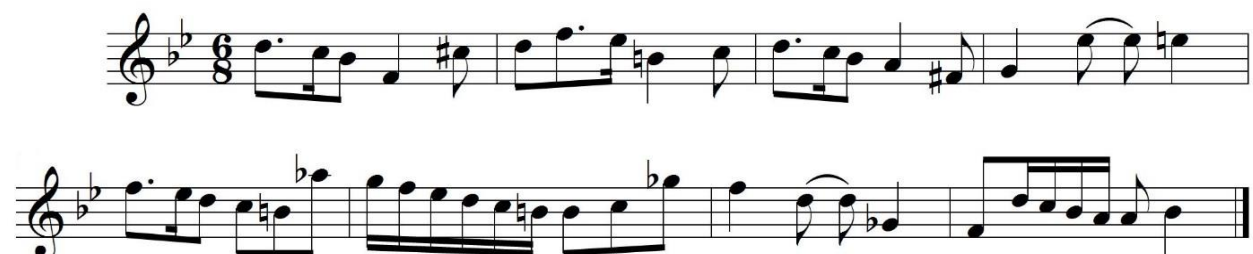
Вправи:

Диктант:

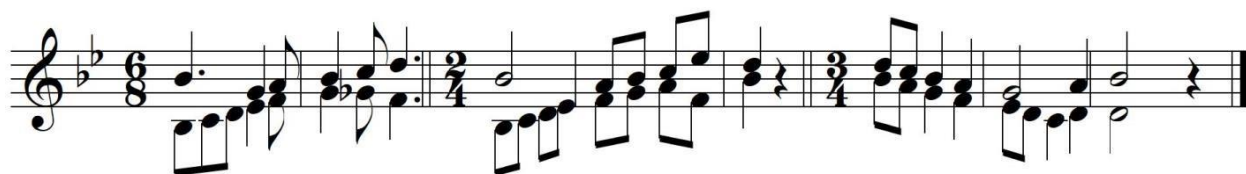

6.

Двоголосся:

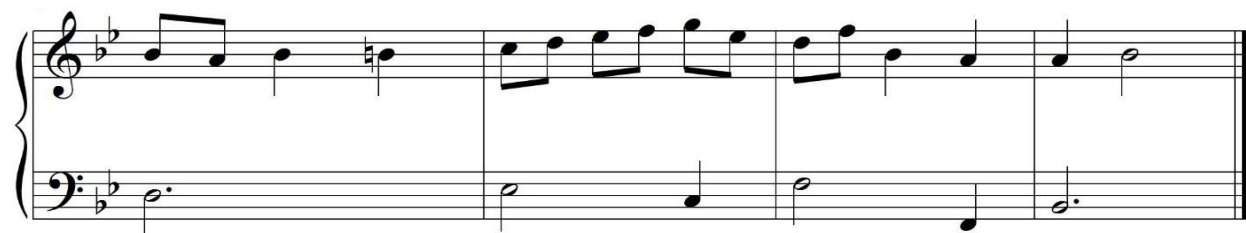
7. Вправи:

Диктант:

8.

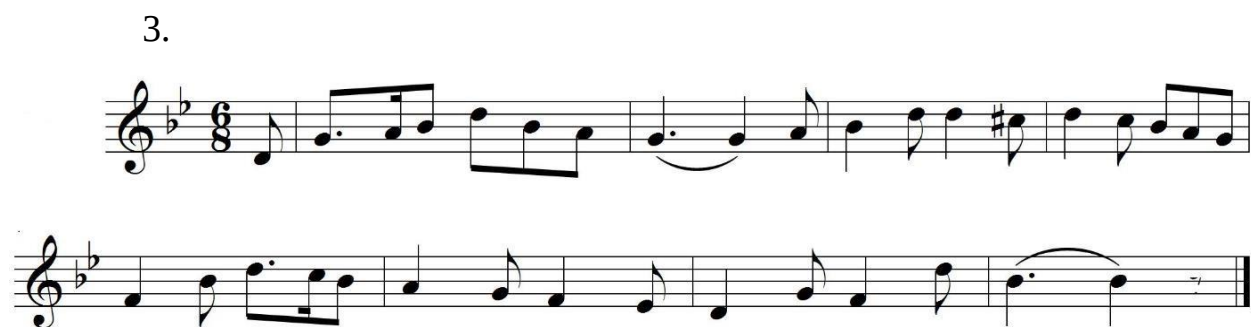

Соль мінор

Одноголосся:

1.

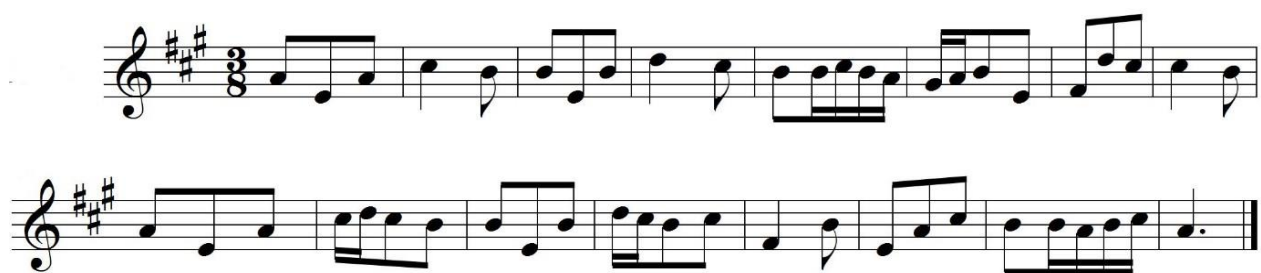
Двоголосся:

Ля мажор

Одноголосия:

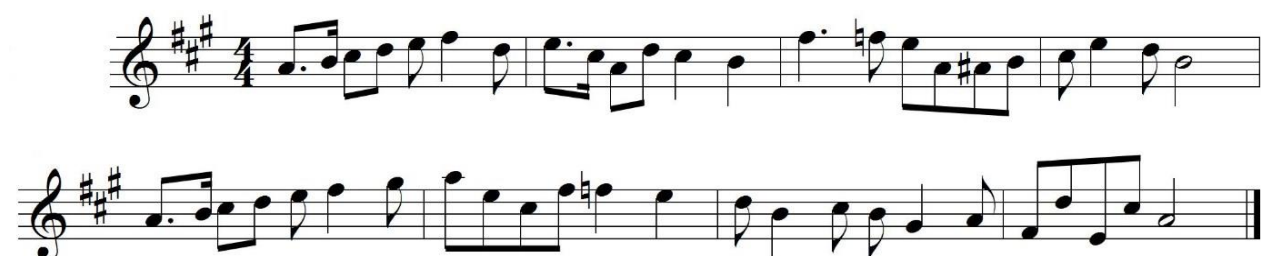
1.

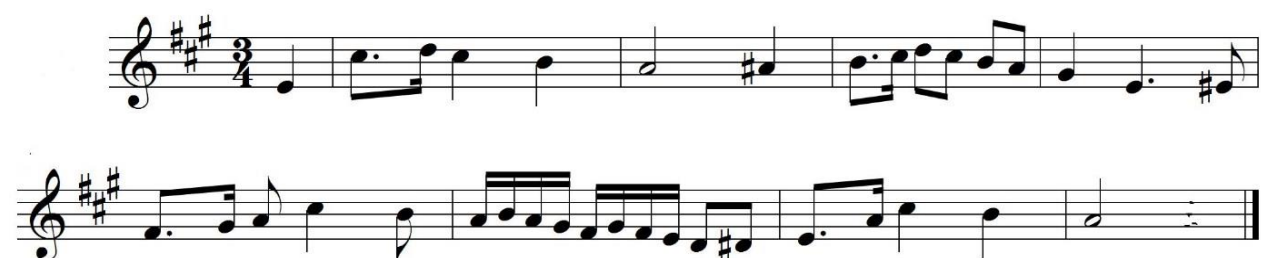
2.

3.

4.

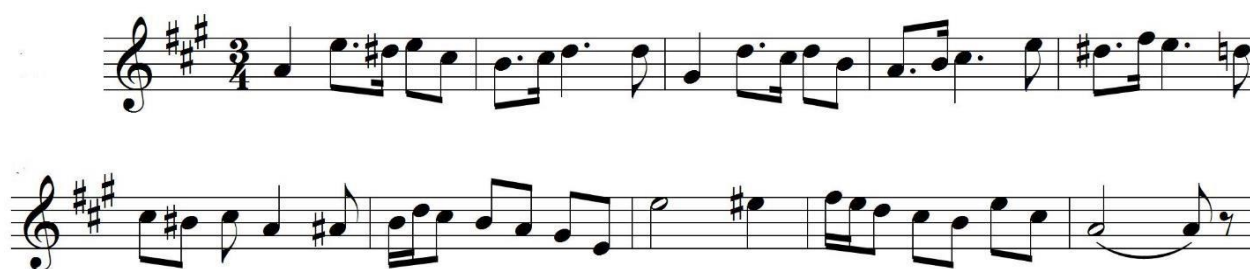
5.

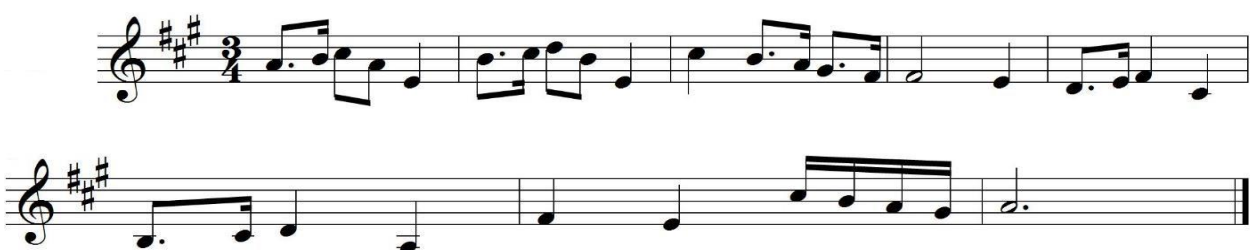
6.

7.

8.

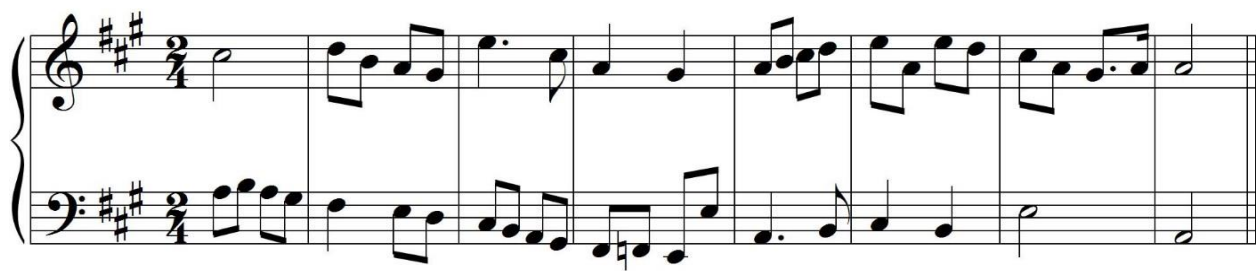

Двогoлoсcя:

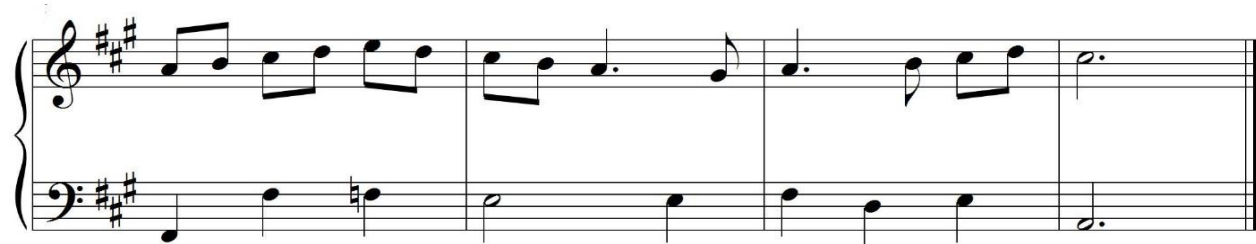
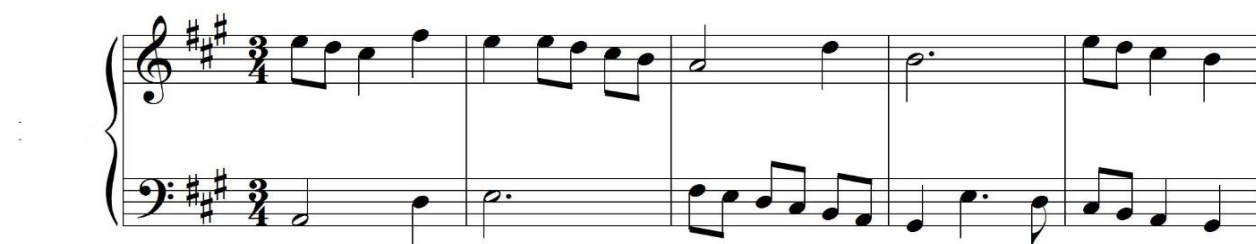
9.

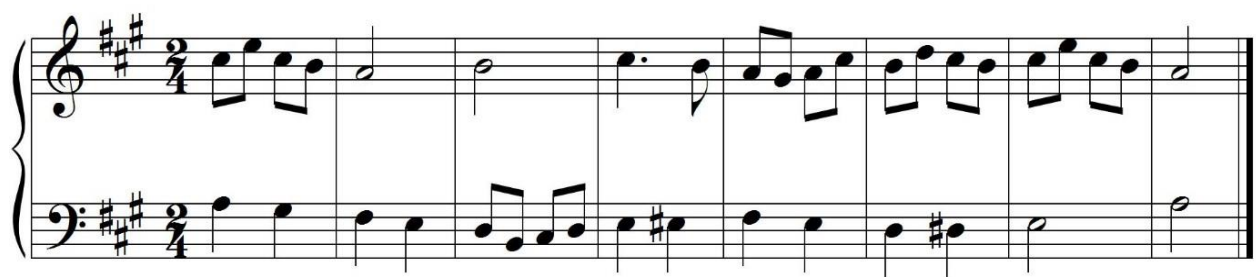
10.

11.

12.

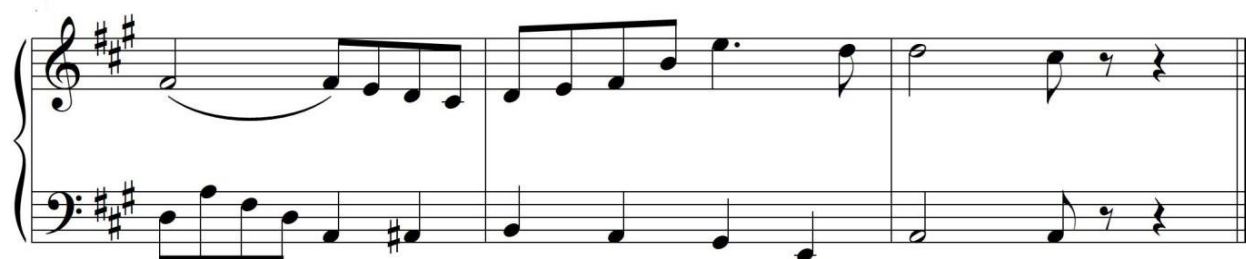
13.

14.

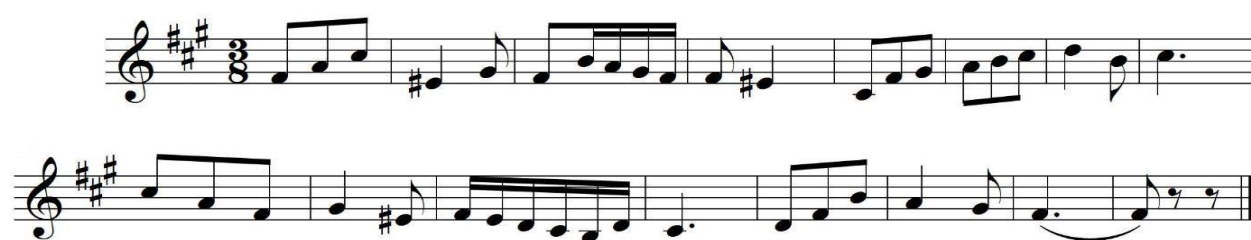
15.

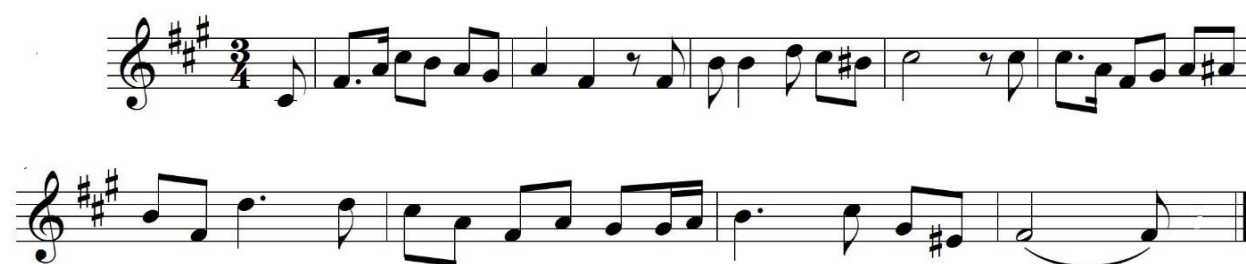
Фа дієз мінор

Одноголосся:

1.

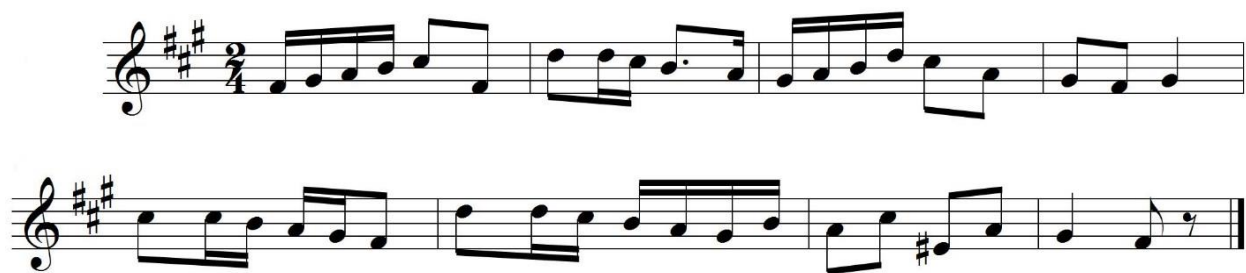
2.

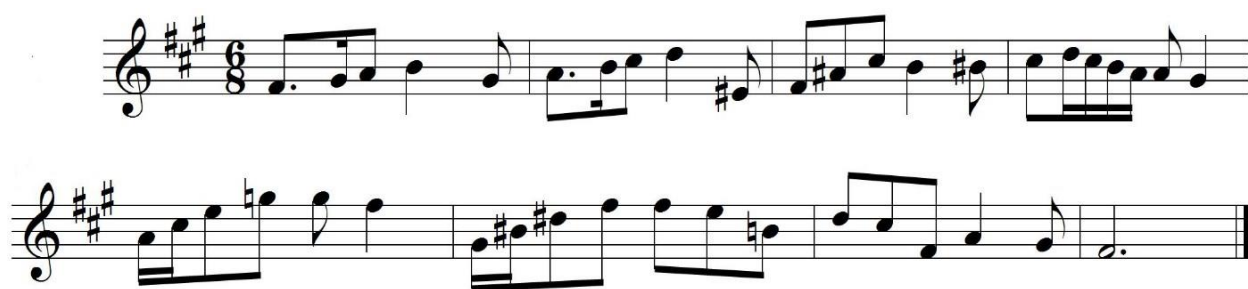
3.

4.

5.

Двоголосся:

6.

7.

Exercise 7, measures 1-4. The music is in D major (two sharps) and 2/4 time. The first staff shows a melody starting on G4, moving to A4, B4, and then a half note G4. The second staff shows a bass line starting on D3, moving to E3, F3, and then a half note D3. The melody continues with eighth notes in measures 2 and 3, and a quarter note in measure 4. The bass line continues with eighth notes in measures 2 and 3, and a half note in measure 4.

Триголосся:

1.

Exercise 1, measures 1-4. The music is in D major (two sharps) and 2/4 time. The first staff shows a melody starting on G4, moving to A4, B4, and then a half note G4. The second staff shows a bass line starting on D3, moving to E3, F3, and then a half note D3. The melody continues with eighth notes in measures 2 and 3, and a quarter note in measure 4. The bass line continues with eighth notes in measures 2 and 3, and a half note in measure 4.

2.

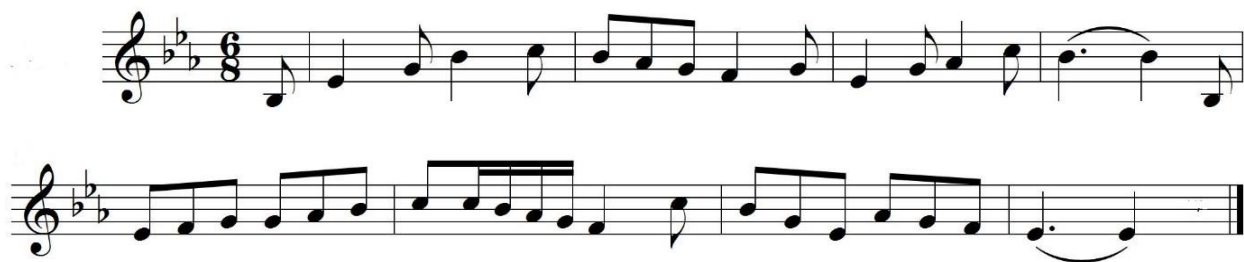
Exercise 2, measures 1-4. The music is in D major (two sharps) and 2/4 time. The first staff shows a melody starting on G4, moving to A4, B4, and then a half note G4. The second staff shows a bass line starting on D3, moving to E3, F3, and then a half note D3. The melody continues with eighth notes in measures 2 and 3, and a quarter note in measure 4. The bass line continues with eighth notes in measures 2 and 3, and a half note in measure 4.

Exercise 2, measures 5-8. The music is in D major (two sharps) and 2/4 time. The first staff shows a melody starting on G4, moving to A4, B4, and then a half note G4. The second staff shows a bass line starting on D3, moving to E3, F3, and then a half note D3. The melody continues with eighth notes in measures 5 and 6, and a quarter note in measure 7. The bass line continues with eighth notes in measures 5 and 6, and a half note in measure 7.

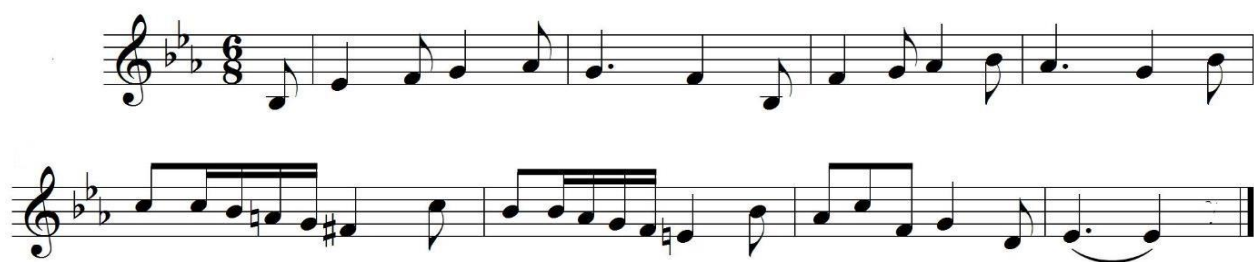
Мі бемоль мажор

Одноголосся:

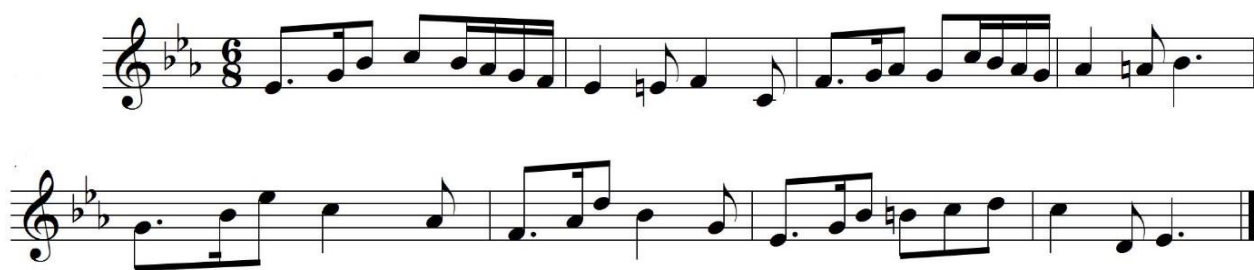
1.

2.

3.

4.

Двоголосся:

5.

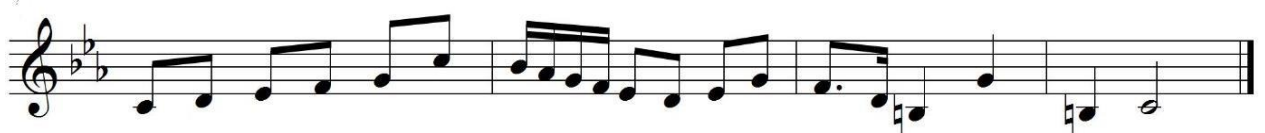
До мінор

Одноголосся:

1.

2.

3.

Двогослосся:

4.

5.

Мі мажор

Одноголосся:

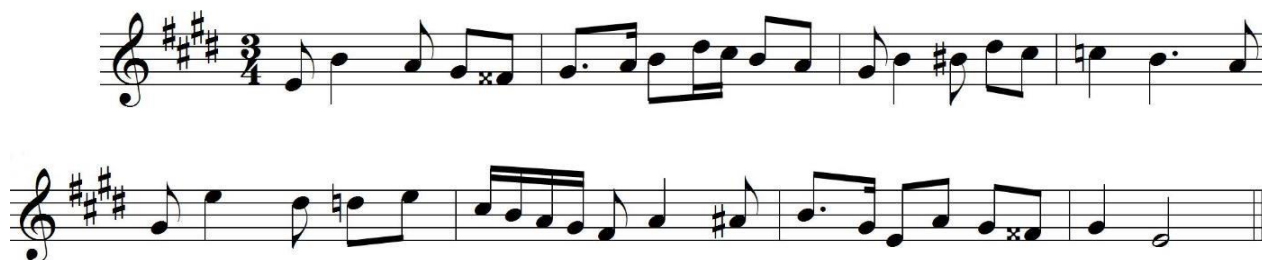
1.

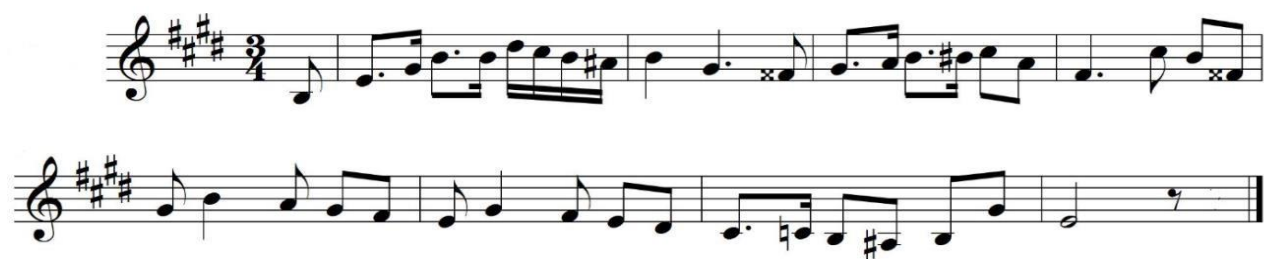
2.

3.

4.

5.

Двогoлoсcя:

6.

7.

8.

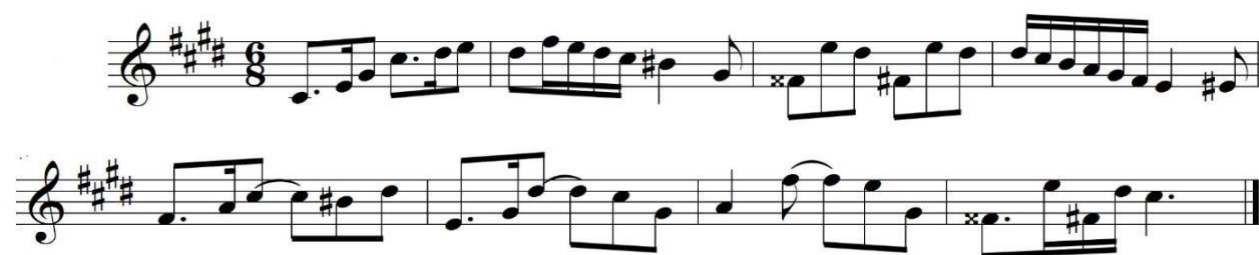
До дієз мінор

Одноголосся:

1.

2.

Двоголосся:

3.

4.

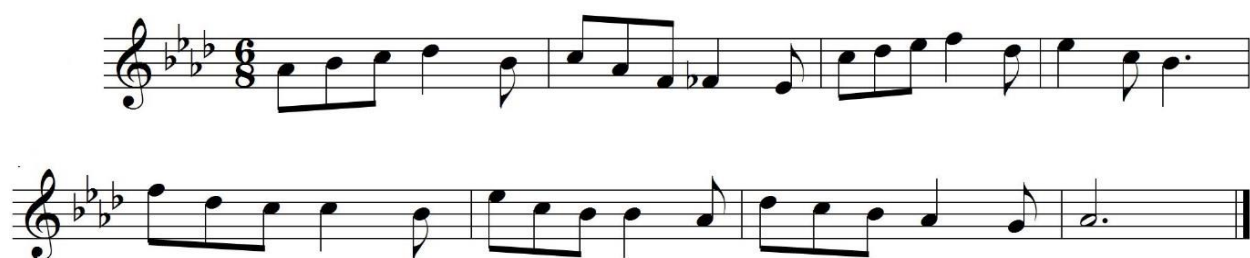
5.

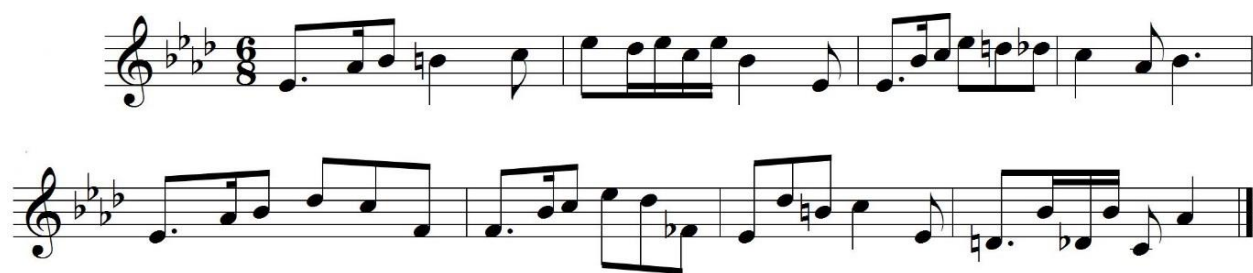
Ля бемоль мажор

Одноголосся:

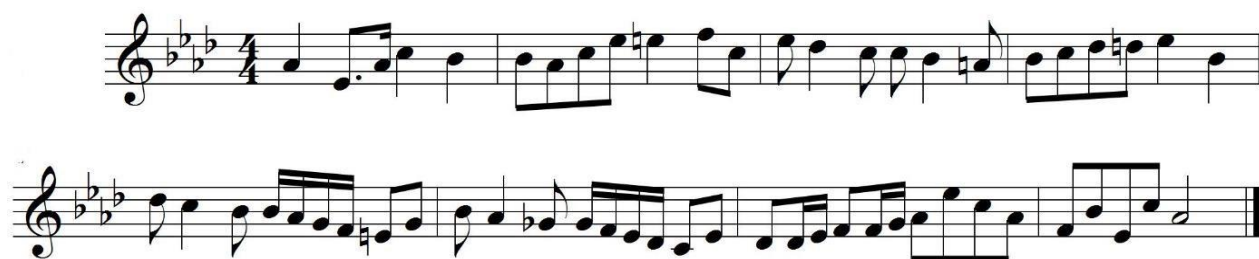
1.

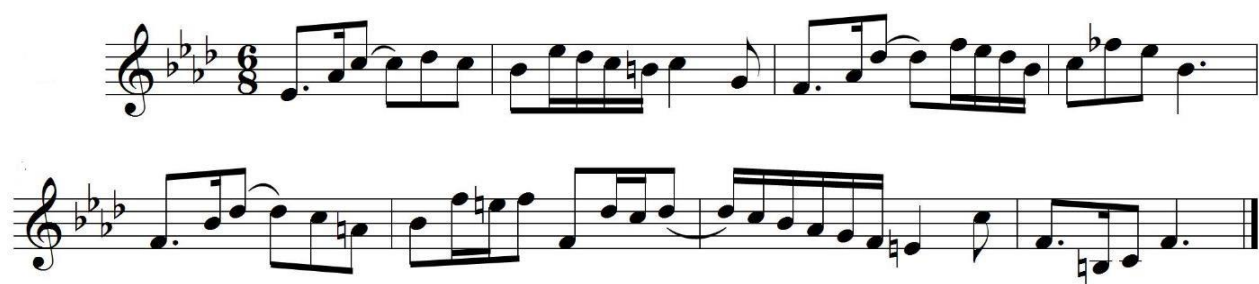
2.

3.

4.

Двогослося:

5.

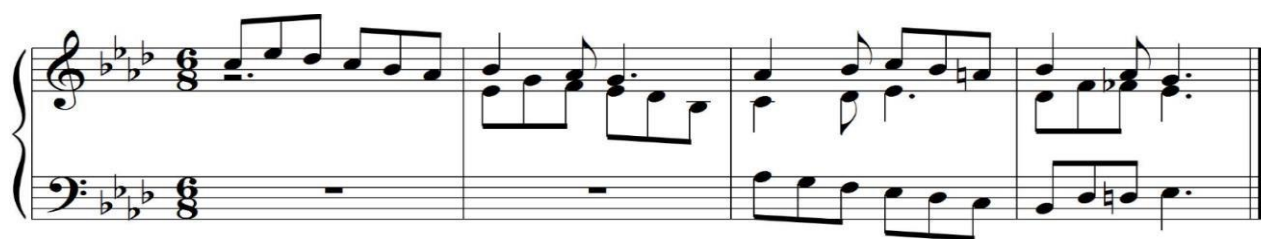

6.

Триголося:

7.

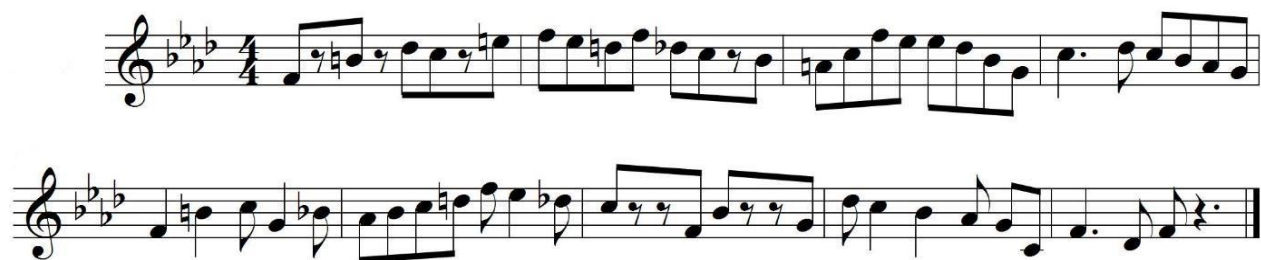
Фа мінор

Одноголосся:

1.

2.

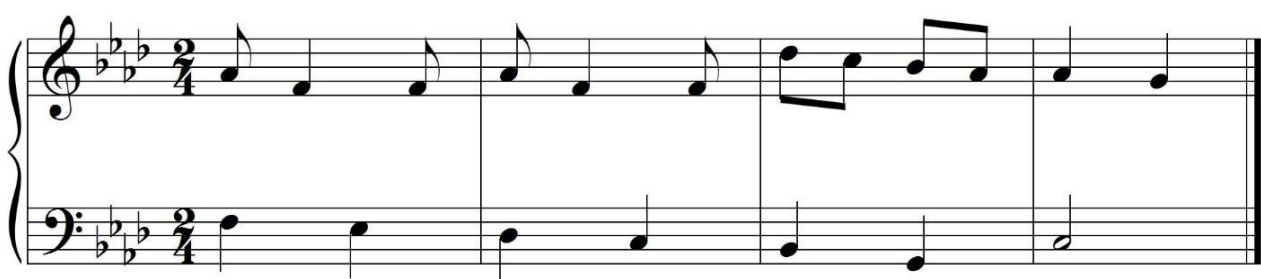

Двоголосся:

3.

4.

5.

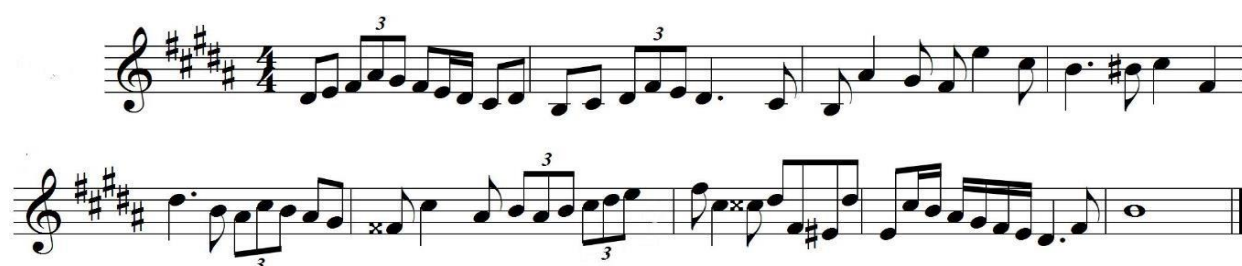
6.

Сі мажор

Одноголосся:

1.

Двоголосся:

2.

Триголосся:

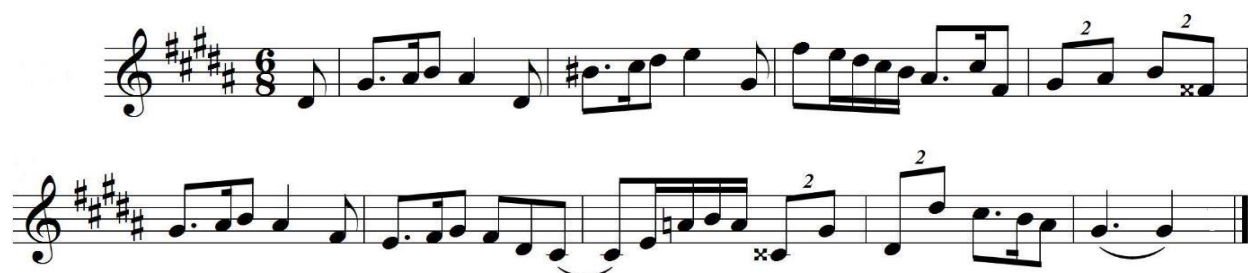
3.

Соль дієз мінор

Одноголосся:

1.

Двоголосся:

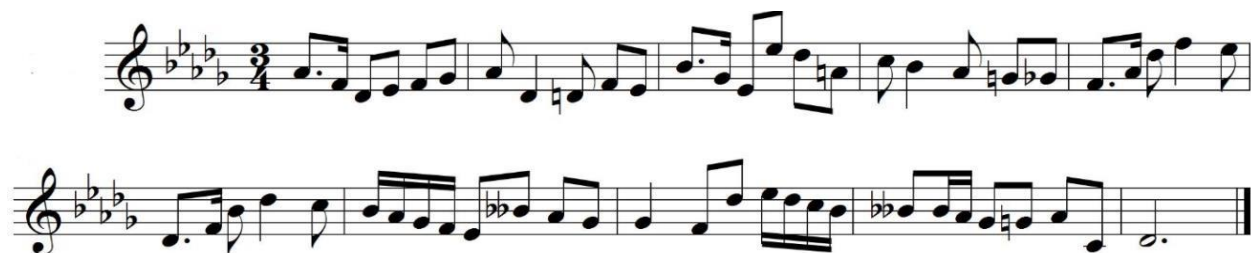
2.

Ре бемоль мажор

Одноголосся:

1.

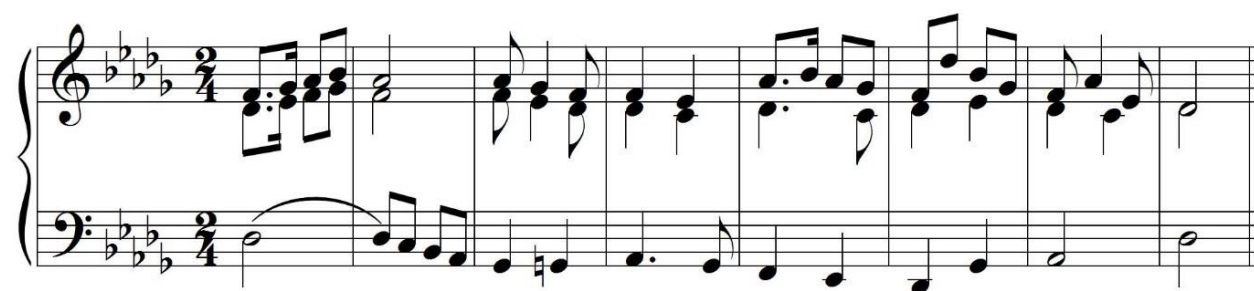
Двоголосся:

2.

Триголосся:

3.

Сі бемоль мінор

Одноголосся:

1.

Двоголосся:

2.

Триголосся:

3.

Фа дієз мажор, соль бемоль мажор

Одноголосся:

1.

Двоголосся:

2.

3.

Триголосся:

4.

Ре діз мінор, мі бемоль мінор 1.

Одноголосся:

Двоголосся:

2.

Триголосся:

3.

Зміст

Вступ.....	3
Одноголосся	
1. Діатоніка.....	4
2. Хроматизми, відхилення.....	9
3. Модуляції.....	19
Двоголосся	
Двоголосся інтервального типу:	
1. Діатоніка.....	19
2. Прохідні та допоміжні хроматизми (прості відхилення у споріднені тональності).....	21
Двоголосся гармонічного складу:	
1. Діатоніка.....	22
2. Хроматизми, відхилення у споріднені тональності.....	25
Триголосся	37
Сортування диктантів за тональностями.....	40

Панічева Олена Миколаївна - голова циклової комісії музично-теоретичних дисциплін Кропивницького музичного фахового коледжу, викладач вищої категорії з багаторічним досвідом роботи зі студентами КМФК.